

MEGAVAT

INTERNA REVILJA

JAVNO PODJETJE ENERGETIKA LJUBLJANA

TISKOVINA, POŠTNINA PLAČANA PRI POŠTI 1102 LJUBLJANA

NACIONALNI
ENERGETSKI PODNEBNI
NAČRT

EDINA STALNICA SO
SPREMEMBE

KROŽNO
GOSPODARSTVO

Irena Debeljak

Navada ni železna srajca

V teh hektičnem »korona« času smo se morali učinkovito soočiti z različnimi izzivi in prelo-mnicami. Zagotovo smo posledice sprejetih ukrepov za obvladovanje širjenja nalezljive bolezni Covid-19, ki jo povzroča koronavirus SARS-CoV-2, čutili vsi, vsak na svoj način ... Nekateri ob sledijo bolj ali manj strokovnim mnenjem, nekateri so začeli verjeti v teorije zarote, nekateri pa begajo z ene strani na drugo ter tako iščejo odgovore za nastalo negotovost. Zago-tovo pa je skupni imenovalac do sedaj nepoznanih razmer potreba po spremembi navad in tudi nekaterih vrednot.

Zanesljivost, ki je zagotovo ena ključnih vrednot Energetike Ljubljana, se v tem času ni zmanjšala in na to smo lahko upravičeno ponosni. Ključni zaposleni v proizvodnji, ki niso mogli dela opravljati od doma, so bili s pravočasnimi in ustreznimi preventivnimi ukrepi zaščiteni pred širjenjem virusa. Energetika Ljubljana je namreč del t.i. kritične infrastrukture in vsako odstopanje od običajnega delovanja bi lahko vplivalo na različna tveganja v državi na področju oskrbe s toploto in elektriko.

V času pisanja tega uvodnika se omejitveni ukrepi s strani Vlade RS že sproščajo, a hkrati nas vsak dan opozarjajo na možnost novega vala in s tem novega tveganja, predvsem v jeseni. Priznam, da se ob tem sprašujem, na podlagi katerih podatkov ali matematičnih modelov? Katere so ključne spremenljivke? Še vedno namreč niso z gotovostjo ovrgli, da so tisti, ki so že preboleli Covid-19, odporni na njegov virus. Da ne bo pomote, strinjam se, da moramo obvladovati tveganje, da se ne bi zgodil primer Italije, Španije, ZDA, a vseeno menim, da je treba zdravorazumsko zagovarjati vse teze smiselnosti omejitev in tudi morebitnega cepiva. Tudi modeli napovedi gospodarske krize so zelo slabi, kajti napoveduje se nova, še hujša, kot je bila v letu 2008, a držim pesti, da so mogoče kakšno spremembo pozabili vrednotiti tudi v tem modelu. Vendar samo z uspešnim ponovnim aktiviranjem gospodarskih dejavnosti se bo zmanjšalo tveganje za radikalno povečanje števila nezaposlenih.

Turbulentno okolje je zaradi skoraj popolne zaustavitve potniškega letalskega prometa, zmanjšanja cestnega prometa, dela od doma itd. prineslo tudi koristne spremembe. Predvsem pri največjih onesnaževalcih, kot sta Kitajska in severna Italija, se je preko satelitske slike lepo videlo drastično zmanjšanje nekaterih polutantov. Da, stanje okolja se je zaradi t.i. zaustavitve javnega življenja precej izboljšalo. Naše potovalne navade se bodo v prihodnje zagotovo na nek način spremenile, pa vendar, ali se bodo tudi zato, ker smo spoznali, da s tem, ko se »ustavimo«, s tem, ko ne potujemo, dejansko prispevamo tudi k čistejšemu zraku? Bomo zaradi strahu pred okužbo raje ostajali doma, četudi se bodo morda meje odprle? Bomo znali ceniti to, kar imamo doma? Imamo namreč izjemno srečo, da živimo v deželi, bogati z naravnimi lepotami ... Vse spremembe zaradi koronavirusa so kot reakcije katalitične redukcije/oksidacije potekale zelo intenzivno. Najprej so se spremenile naše navade, kot so objemanje in stisk rok, kot tudi nakupovalne navade Socialna distanca bo z nami verjetno še nekaj časa, ravno tako maske v zaprtih javnih prostorih ... Vse bolj v središče naše pozornosti pa prihajajo družinske vrednote.

Koronavirus je začasno ustavil tudi izid naše interne revije, a smo se priprave in izida spomladanske številke lotili takoj, ko je bilo to mogoče. Še pred nastopom pandemije se je v februarju letošnjega leta sprejel tudi nacionalni energetska podnebni načrt (NEPN). Najtežji del, s katerim se bo soočala panoga energetike v prihodnje, bo prav v prehodu v nizkoogljično proizvo-dnjo energije. Z mag. Bojanom Kumrom, prejšnjim državnim sekretarjem za energetiko, smo se pogovarjali o različnih vidikih tega načrta.

Z nekatalitično redukcijo dušikovih oksidov na kotlu 3 (SNCR DENOX) smo uspešno zmanjšali emisije dušikovih oksidov na zahteve glede mejnih vrednosti emisij snovi v zrak za emisijo dušikovih oksidov iz BAT zaključkov za velike kurilne naprave. Z energetska učinkoviti-mi ukrepi v obratovanju naših naprav v glavnem pogonskem objektu v enoti TE-TOL smo sedaj pod količinami, zapisanimi v Prehodnem nacionalnem načrtu RS.

V letošnjem letu se bo strategija razvoja naše družbe tudi ažurirala z novimi dejstvi glede ravnanja z odpadki. Odpadki so tako, kot je trenutno koronavirus, del vseh nas. In tako kot je naša odgovornost za upoštevanje socialne distance in uporaba zaščitnih sredstev, tako je tudi odgovornost za ločeno zbiranje odpadkov. Še vedno pa ni znane strategije na nivoju države, kaj bomo s preostankom odpadkov, ki se jih ne da več reciklirati in ponovno uporabiti. Prav ta bo znana v letošnjem letu in jo bomo po potrebi vključili v našo strategijo razvoja.

Megavat vam z dobrim mesečnim zamikom predstavlja več vsebin in aktivnosti naše druž-be, med njimi vam v branje ponuja tudi novo rubriko Prepoznaj sodelavca, s katero ste se sezna-nili že preko mejlingov, ki jih pripravljajo v Sektorju trženja. Načrtujemo, da bo izid naslednje številke konec julija namesto konec junija. Do takrat pa dajmo vse naše obrambne organizme na plano, zagotovimo si dobro vitaminsko podlago, uživajmo v gibanju in ostanimo zdravi.

Irena Debeljak

Energetika Ljubljana

Interna revija MEGAVAT

izdaja

ENERGETIKA LJUBLJANA, d. o. o.

Verovškova ulica 62 • Ljubljana

Uredniški odbor

Glavna urednica: Irena Debeljak • Člani:

Doris Kukovičič, Sara Bavdek, Rechele Narat,

Maša Štangl, Vlado Maričič, Vojko Pucihar,

Štefan Šimunič, Primož Škerl, Tadej Kaluža,

Herman Janež • Fotografija na naslovnici:

Peter Kališek • Karikature: Sabina Goršič •

Produkcija: Vela d.o.o. Ljubljana • Elektronski

naslov uredništva: megavat@energetika-lj.si

Kljub koronavirusu zanesljiva energetska oskrba

»Spoštovani, tudi danes v podjetju Energetika Ljubljana v času poročanja poteka proizvodnja toplotne in električne energije nemoteno, prav tako distribucija zemeljskega plina. Zagotavljajo se vse potrebe odjemalcev po toploti in zemeljskem plinu ter v celoti izpolnjujejo pogodbe o dobavi električne energije ter sistemskih storitev.«

Tako se je glasi dnevno poročilo Energetike Ljubljana Ministrstvu za infrastrukturo, kateremu moramo kot sestavni del državne kritične energetske infrastrukture dnevno poročati vse od druge polovice marca. Zaradi epidemije novega koronavirusa in posledično vzpostavljenih izrednih razmer smo sicer morali korenito poseči v proces dela in v spremenjenih okoliščinah, kakršnih do sedaj še nismo poznali, zagotoviti nemoteno delovanje ključnih dejavnosti Ener-

Zaradi epidemije koronavirusa smo morali sprejeti različne preventivne oz. samozaščitne ukrepe.

getike Ljubljana 24 ur na dan. Lahko smo upravičeno ponosni, saj smo in še vedno obratujemo varno in zanesljivo ter na ta način zagotavljamo vso potrebno oskrbo s toploto, plinom in elektriko. V tem trenutku stroka še ne more podati odgovorov, kdaj bo epidemije in z njo povezanih omejitvenih ukrepov konec, kljub temu, da se določeni ukrepi že rahljajo, zato se že vnaprej zahvaljujemo vsem zaposlenim za odgovorno in dosledno spoštovanje vseh predpisanih preventivnih ukrepov na delovnem mestu, kot tudi v okviru zasebnega življenja. S tem, ko jih upoštevamo zase, skrbimo tudi za druge.

D. K.

Zmanjšanje NOx

O investiciji v zmanjševanje dušikovih oksidov na kotlu 3 smo v preteklih številkah Megavata že pisali. Predstavljeni so bili vzroki za začetek izvajanja projekta prigradnje SNCR, osnove delovanja SNCR ter kratak opis aktivnosti, ki so bile izvedene do jeseni 2019.

V septembru 2019 so bila zaključena vsa dela na predelavi membranskih sten uparjalnika kotla 3. Te predelave so zajemale:

- vgradnjo vseh izogibnih cevi skupaj s pripadajočimi škatlami in membranami,
- namestitev vodil za vseh 24 šob za vbrzganje sečnine ter 10 pirometrov za kontinuirano merjenje temperatur na dveh različnih nivojih, ki ji je sledila NDT preiskava zvarov,
- hladni tlačni preskus kotla,
- zatesnitev kotla z injiciranjem ognjestalne mase,
- ponovna toplotna izolacija oboda kotla in ponovna namestitev zunanje zaščitne pločevine kotla,
- odstranitev vseh odrov nameščenih v notranjosti kotla.

Uspešnemu zaključku vseh del na rekonstrukciji kotla 3 je 1. oktobra 2019 sledil zagon kotla 3. Kljub uspešni rekonstrukciji kotla dela na izvajanju projekta prigradnje SNCR še niso bila zaključena, saj je bilo potrebno namestiti

Nameščanje pirometrov

Prečrpavanje vodne raztopine sečnine

še večino potrebnih cevni povezav za dobavo sečnine, demineralizirane vode in komprimiranega zraka do vseh ključnih elementov in naprav sistema SNCR: dveh mešalno-merilnih, štirih distribucijskih omar, 24 šob za vbrzganje razredčene sečnine v kurišče kotla ter 10 pirometrov za avtomatsko merjenje temperatur v kurišču kotla. V ta namen je bilo v kotlovnico kotla 3 nameščenih okoli 1.000 m cevi iz nerjavečega jekla.

Poleg cevni povezav je bilo potrebno vse naprave sistema SNCR oskrbeti tudi z električno energijo in signalnimi kablji za nadzor nad delovanjem sistema. SNCR deluje namreč popolnoma avtomatsko, sam nadzor nad delovanjem pa poteka daljinsko iz komandne sobe.

V oktobru 2019 je bila izvršena prva dobava sečnine, predstavniki izbranega izvajalca pa so izvedli zagon sistema SNCR, ki je vključeval:

1. Zagon priprave instrumentnega zraka, ki zajema filtriranje in sušenje komprimiranega zraka. Instrumenti zrak se v sistemu SNCR uporablja za pogon pnevmatskih regulacijskih in zapornih ventilov ter za čiščenje optike in hlajenje pirometrov;

2. Po uspešnem zagonu priprave instrumentnega zraka se je začelo nameščanje vseh 10 pirometrov v na kotel privarjene vodilne cevi, njihova povezava z nadzornim sistemom SNCR ter njihovo kalibriranje;
3. Priklop vseh 24 šob za vbrzganje sečnine na vodno raztopino sečnine in komprimiran zrak ter njihova namestitev v za to pripravljena vodila;
4. Zagon avtomatske merilne postaje (AMS) emisij snovi v zrak, ki je bila nameščena na dimnovodni kanal kotla 3 tik pred vstopom v skupni dimnik glavnega pogonskega objekta (GPO);
5. Kalibriranje avtomatskega merilnega sistema emisij snovi v zrak, ki ga je izvedla pooblaščenca institucija.

Po uspešnem zagonu sistema SNCR se je začelo poskusno obratovanje, ki je zajemalo preskušanje in optimizacijo delovanja sistema. Med poskusnim delovanjem je bilo odkritih nekaj nepravilnosti v delovanju posameznih naprav in opreme SNCR, ki so bile takoj javljene izbranemu izvajalcu. Večino teh nepravilnosti je izvajalec že odpravil.

V februarju 2020 so bile v skladu s terminskim planom izvedene garancijske meritve, ki so pokazale, da vgrajeni sistem SNCR deluje v skladu z razpisnimi pogoji. Ko bo izbrani izvajalec uspešno odpravil vse že ugotovljene nepravilnosti v delovanju posameznih naprav in opreme SNCR, bo projekt SNCR uspešno zaključen.

Uspešno izvedena naložba v prigradnjo SNCR h kotlu 3 nam bo tako omogočila znižanje emisij NOx pod predpisane vrednosti tudi po 1.8.2021, ko bo zgornja meja za obstoječe kotle za zgorevanje goriva v prahu na lignit znašala 175 mg/Nm³ v letnem povprečju. Na ta način se bo sočasna proizvodnja toplote in električne energije v boku 3 nadaljevala tudi po letu 2021.

Gregor Golja

Za lepšo Ljubljano

Mestna občina Ljubljana in z njo povezani zavodi in javna podjetja kljub epidemiji novega koronavirusa nismo pozabili na vsakoletno čistilno akcijo Za lepšo Ljubljano, s katero poudarjamo pomen čistega in urejenega okolja, v katerem živimo. Sodelavci Energetike Ljubljana smo se ji pridružili tako, da smo očistili okolico naših objektov. Zahvaljujemo se vsem, ki so se akcije udeležili.

MEGAVAT

NEPN je zelo dobra podlaga za delo vseh deležnikov v naslednjih letih

mag. Bojan Kumer, nekdanji državni sekretar za energetiko

PRIPRAVILA DORIS KUKOVIČIČ

Še preden se je svet malodane ustavil zaradi pandemije koronavirusa, smo se v sektorju nacionalne energetike posvečali pripravi energetskega podnebnega načrta, na nivoju Energetike Ljubljana pa v povezavi z njim novelaciji strategije razvoja družbe. Skladno z Uredbo EU 2018/1999 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov je sicer morala Slovenija kot članica EU priglasiti celovit nacionalni in energetskega podnebni načrt (krajše NEPN) do 31. decembra lani, a je, tako kot nekatere druge države članice, podaljšala rok oddaje do konca februarja letos. Peto verzijo NEPN-a je (zdaj že prejšnja) Vlada RS sprejela 27. 2. in ga nato predložila evropski komisiji. O NEPN-u smo se pogovarjali z državnim sekretarjem za energetiko, mag. Bojanom Kumrom, ki je v času prejšnje Vlade RS bedel nad pripravo programa in si za našo revijo vzel čas kljub izrednim razmeram, ki so Slovenijo zajele v drugi polovici marca, za kar se mu tudi na tem mestu zahvaljujemo.

Poleg časovnega zamika je bil NEPN deležen tudi kritike, da ni podprt z ustreznimi študijami ... Kako gledate na pripravljene dokumente, tako z vidika zahteve Uredbe kot z vidika razvoja energetike in zmanjševanja emisij TGP?

Najprej moram zavrniti kritike, da NEPN ni podprt z ustreznimi študijami. Ravno nasprotno. Proces priprave dokumenta je trajal tako dolgo tudi zaradi zagotovitve prepotrebne časa, tako za pripravo strokovnih podlag NEPN-a s strani konzorcija pod vod-

ureja ta del emisij TGP. Se pa zavedamo, da Evropska komisija že načrtuje dodatno povečanje cilja, da se do 2030 emisije namesto za 40 odstotkov, znižajo za 50-55 odstotkov, kar bo posledično zahtevalo od držav članic popravek ciljev za 2030 in uvajanje dodatnih ukrepov.

Kar se tiče same vsebine NEPN pa menim, da je zelo dobra podlaga za delo vseh deležnikov (in tukaj ne mislim le na Vlado in vsa ministrstva) v naslednjih letih, če ne celo optimalna v danih razmerah in okoliščinah.

sledi že apel prihajajoči vladni ekipi, da se loti izvajanja NEPN-a in pravočasno pristopi k pripravi posodobitve.

Katere države članice so si še podaljšale rok za oddajo glede na zahteve uredbe in ali so ga upoštevale, in če ne, kakšne sankcije lahko sedaj pričakujejo?

Slovenija je bila le ena od mislim da 9 držav članic, ki sprejetega NEPN-a niso poslale do konca leta 2019, kot določa Uredba. Do začetka marca NEPN-a ni poslalo še šest držav članic, med njimi tudi Nemčija in Francija. Kakšne bodo pa dejansko posledice za te članice, pa v tem trenutku ne želim ugibati.

Glede na zahteve uredbe ste v NEPN zapisali pet razsežnosti energetske unije za obdobje do leta 2030 (s pogledom do 2040), in sicer razogljičenje (emisije TGP in OVE), energetska učinkovitost, energetska varnost, notranji trg in raziskave ter inovacije in konkurenčnost. V Energetiki Ljubljana smo mnenja, da je najtrši oreh prav prva razsežnost, to je razogljičenje. Kaj menite vi oziroma država in kako je v ostalih državah članicah?

Tu se moram strinjati z vami. Ne bi rad zniževal pomembnosti in težav pri doseganju ciljev na področju drugih razsežnosti, vendar je dejstvo, da je iskanje rešitev za proizvodnjo nizkoogljične energije v Sloveniji in posledično tudi znižanje izpustov toplogrednih plinov v sektorju oskrbe z energijo

”Enostavna resnica je, da je NEPN prvi splošni, a hkrati zelo konkretni strateški dokument na področju energetike v zadnjih šestnajstih letih, ki je bil na koncu tudi sprejet! In ne samo to, dokument je prestal tudi celovito presojo vplivov na okolje!”

stvom Inštituta Jožefa Stefana, ki je pripravil vse potrebne analize in napovedi v NEPN-u, kakor tudi za pripravo okoljskega poročila, ki je dalo smernice za doseganje okoljske sprejemljivosti dokumenta. Posebno smo bili pozorni, da je NEPN pripravljen skladno z zahtevami Uredbe. Glede zniževanja emisij TGP smo bili v ne-ETS sektorju, kjer ima pristojnost država sama, še bolj ambiciozni, kot je določeno z Uredbo o razdelitvi bremen, ki

Še posebej to drži, če vemo, da bomo morali že čez dobra tri leta poslati v Bruselj novo različico (posodobitev) NEPN, v kateri pa se lahko popravi, dopolni, briše ... vse, kar mogoče danes nekoga tako zelo moti. Časovnega pritiska, upam da ne bo, omogočitveni pogoj za črpanje EU kohezijskih sredstev je izpolnjen, tako da res ne vidim ovir za ustvarjanje boljših podlag, ki bodo omogočile sprejem kakovostnejšega NEPN-a. In tukaj

mag. Bojan Kumer

zaradi omejenih trajnostnih potencialov in tehnologij za izrabo OVE, ki so na voljo na trgu, izredno težko, kar se je pokazalo pri določanju primernih in izvedljivih ukrepov v

premogovnega bloka, v katerem že sedaj koristi 100.000 ton lesnih sekancev letno, se izteče po letu 2035. NEPN scenarij nalaga zamenjavo tega bloka z enoto na

”Verjamem v akcijo, v ukrepanje in prilagajanje. Verjamem v delo in ne v prerekjanja, kdo ima prav in kdo ne. Še vedno verjamem v moč konsenza, a vedno znova me le-ta uči naivnosti.”

NEPN. Soočamo se s težavami pri umeščanju OVE v prostor, saj imamo največji delež kopenskega ozemlja države pod Naturo 2000 od vseh držav članic. Poseben problem predstavlja nadpovprečno velik delež prometa v bruto končni rabi energije. Kljub temu smo v NEPN-u zvišali cilj za Slovenijo na področju zmanjševanja izpustov toplogrednih plinov za 5 odstotnih točk glede na cilj, ki je bil dogovorjen v okviru evropske Uredbe o razdelitvi bremen iz leta 2018. Naš cilj je torej zmanjšanje za 20 odstotkov glede na leto 2005.

Do leta 2030 bo treba v zmanjšati skupne emisije TGP za 36 odstotkov, od tega v sektorju energetika za 34 odstotkov. Ključna akcija za to je zmanjšanje porabe premoga v TEŠ oz. jo v celoti ukiniti v Energetiki Ljubljana (v enoti TE-TOL) do leta 2030. Če se konkretno navežem na Energetiko Ljubljana: Kot veste, je trenutno v izvajanju največja energetska-okoljska naložba, to je zamenjava dveh od treh premogovnih blokov s plinsko-parno enoto. Življenjska doba tretjega

biomaso do leta 2030. Investicija v izgradnjo plinsko-parne enote je vredna več kot 140 mio EUR. Investicija v še en nov blok v roku deset let bo zato zelo težko izvedljiva. V kolikšni meri lahko Energetika Ljubljana računa na pomoč države pri upoštevanju začrtanih ciljev oz. NEPN scenarija?

”Zelo pomembna bo strategija prehoda opuščanja rabe premoga in posledično od tukaj ven akcijski načrti in konkretni projekti, ki bodo osnova tudi za črpanje nepovratnih sredstev.”

Država lahko pomaga v skladu s pravili za državne pomoči. Energetiki Ljubljana smo pri trenutni naložbi v plinsko-parno enoto pomagali z izjemo, ki smo jo zanje napisali v Energetski zakon leta 2016. V primeru, da za novo enoto SPTE na lesno biomaso ne bo ustreznih tržnih razmer, ki bi omogočale nje-

no ekonomično poslovanje, bo država vse-kakor proučila možnosti v takrat veljavnih pravilih za državne pomoči. Po tem, kako se evropsko energetiko usmerja v vedno večje izkoriščanje OVE in ker je v našem interesu, da ohranjamo čim večjo energetska samozadostnost, lahko upravičeno pričakujete, da bo vsaka mogoča podpora države zagotovljena.

Ali je moč pričakovati nove smernice na področju podpor za toploto in hlajenje? Do sedaj so bile, če se ne motim, podpore samo za proizvodnjo električne energije ...

Za nami je nekaj letno delovanje obstoječe sheme OVE. Vmes je bila tudi spremenjena, vse pa skladno z vsakokratnimi EU smernicami, ki so se tudi vmes spremenile. Lahko mirne vesti povem, da smo se začeli bolj pozorno ozirati za dobrimi praksami v drugih državah članicah, pogledali naše prednosti pri obeh način izvajanju shem OVE ter, kar me še posebno veseli, uspeli pridobiti EU sredstva s strani Evropske komisije, ki bo tudi finančno podprla določene nadaljnje aktivnosti. Preučili bomo vse možnosti in želimo najti na slovenske razmere prilagojen pristop, kako s primernim podpiranjem tudi na področju OVE toplote in hlajenja narediti podporno in stimulatívno regulatívno okolje.

V Smernicah o državni pomoči za varstvo okolja in energijo za obdobje 2014–2020 bi lahko država namenila pomoč za soproizvodnjo in naprave za daljinsko ogrevanje z uporabo odpadkov, vključno z odpadno toploto, kar bi prispevalo k varstvu okolja. Ali lahko pričakujemo za namen uspešnega izvajanja NEPN-a tudi kakšne spremembe ali sprejem zakonodaje na tem področju in če da, katere?

Izrabo odpadne toplote smo vedno podpirali, ker ga vidimo kot enega od najpomembnejših ukrepov za energetska učinkovitost. NEPN je za področje energetske izrabe odpadkov predvidel določene ukrepe, ki so v skladu s strategijo krožnega gospodarstva. Na MZI nikoli ni bilo ovir za

energetska izkoriščanje odpadkov, a nam je jasno, da se z odpadki ravna v skladu z okoljsko zakonodajo. Tu pričakujemo, da se zagotovijo vse potrebne podlage, saj vsi vidimo, da je problematika odpadkov pereča, in tudi ena od tem, zaradi katere se civilna družba najprej organizira.

Zakaj se tej problematiki v NEPN-u ne posveča več pozornosti? Kako vi gledate na to, da ni sprejetih ukrepov v zvezi z energetske izrabo goriva iz odpadkov, čeprav bi s tem tudi pripomogli k doseganju razsežnosti, kot je energetska varnost.

”Soočamo se s težavami pri umeščanju OVE v prostor, saj imamo največji delež kopenskega ozemlja države pod Naturo 2000 od vseh držav članic.”

Kot že rečeno pri določanju izvedljivih ukrepov v NEPN smo se morali medresorsko usklajevati in glede na obstoječo zakonodajo ni bilo smiselno pisati ukrepov, za katere se je izkazalo, da jih po veljavni zakonodaji ni možno izvajati. Kot pri vseh drugih ukrepih, ki smo jih načrtovali, smo morali upoštevati stvarnost. Če sem bolj konkreten, resnično ni težava na našem ministrstvu, ampak so res potrebne določene spremembe na MOP oz. okoljski zakonodaji, delno tudi v povezavi z MF.

Do 16. februarja, ko je bil zadnji rok za oddajo pripomb na načrt, ste na ministrstvu prejeli 64 sklopov le-teh, med drugim tudi s strani Energetike Ljubljana. Ali ste lahko v tako kratkem času vse obravnavali in ali lahko podajalci pričakujemo vašo opredelitev do poslanih pripomb? Če da, kdaj?

Zelo smo se organizirali in šlo nam je na roke tudi to, da je kar nekaj pripomb prišlo že prej. Res smo natančno vse pripombe prebrali, pregledali in jih v NEPN-u tudi ustrezno upoštevali. Veste, ogromno pripomb je bilo medsebojno si nasprotujočih, veliko tudi že znanih in pričakovanih, a smo vseeno prejete pripombe pregledovali že sproti, NEPN pa dopolnjevali v krogu sodelavcev v tednu po koncu javne obravnave. Ob tem vas prosim, da mi dovolite izraziti res veliko pohvalo tem sodelavcem, ki so dobesedno žrtvovali zadnje celotne dneve in tudi noči, da smo uspeli uspešno zaključiti. Res sem pozitivno osupel nad njihovo prizadevnostjo. Lahko odkrito povem glede prvotnega načrta, da bi odgovorili na vsako pripombo posebej, vendar nam je resnično zmanjkalo časa. Kljub temu lahko javnost pričakuje odgovore v obliki splošne pisne obrazložitve. Tu bi vas res prosil za razumevanje.

Katere strategije oziroma študije bo treba v nadaljevanju še pripraviti, da NEPN ne bo ostal samo dokument, ki smo ga morali posredovati na evropsko komisijo? Polemike so bile, da imamo premalo strokovnih podlag, različni so bili pogledi tako NVO kot elektroenergetskih podjetij ...

Zelo pomembna bo strategija prehoda opuščanja rabe premoga in posledično od tukaj ven akcijski načrti in konkretni projekti, ki bodo osnova tudi za črpanje nepovratnih sredstev. Tesno povezano s tem bo potrebno urediti tudi zakonodajo (zakoni in podzakon-

ski akti) za njeno izvajanje. Za umeščanje novih elektrarn za izrabo OVE bomo morali pripraviti pregled potencialnih lokacij in preveriti oz. izboljšati veljavno okoljsko zakonodajo s ciljem ugotoviti in rešiti, zakaj smo v Sloveniji izrazito neuspešni pri umeščanju novih elektrarn v prostor. Ne bi rad tukaj na tem mestu našteval vse tovrstne ukrepe iz poglavja 3 vsebine NEPN, ki je kar obširna.

Še enkrat bi pa rad poudaril, da je bil NEPN pripravljen na ustreznih strokovnih podlagah v izvedbi konzorcija desetih reno-

veliko, a dejstvo je, da je bil proces priprave NEPN-a izredno zahteven, kompleksen, z mnogo interakcijami z vsemi deležniki, transparenten in na koncu zelo intenziven. Veliko je bilo usklajevanja tako med vladnimi resorji, kakor tudi z najrazličnejšimi akterji s področja energetike. Dodal bi tudi, da NEPN-a ni bilo treba pripraviti samo nam. Tudi druge države članice so morale iti skozi ta proces in več kot očitno je, da so se, podobno kot mi soočale s težavami, ki jih je prinašal res kratek rok za sprejem dokumenta. Če bi bil EKS, takšen kot je bil nazadnje zasnovan v letih 2015-2017, sprejet, bi bil neskladen s podnebno energetske cilji za 2030, ki jih je EU sprejela v letu kasneje. Poznam kritike, da bi bilo bolje najprej sprejeti EKS, pa potem NEPN itd. Spet drugi obratno ... Veste, teh razno raznih kombinacij, kalkuliranj, kaj bi bilo, če bi bilo je vedno ogromno in takšnemu vedno odvrnem, da prav to hromi sprejemanje slovenskih strateških dokumentov. Nekateri zlobni jeziki pravijo, da je mogoče pa prav zato njihov namen takšen, da se nič strateškega v Sloveniji ne sprejme, da lahko vsak dela naprej po svoje.

”In tukaj sledi že apel prihajajoči vladni ekipi, da se loti izvajanja NEPN-a in pravočasno pristopi k pripravi posodobitve.”

miranih slovenskih podjetij in institucij zato res ne razumem, ko omenjate polemike na ta račun. Vedno pa je tako, da v kolikor se pojavi potreba po novih analizah, bodo te pripravljene hkrati s posodobitvijo že obstoječih, kar nas čaka v letih 2023 in 2024, ko se bo dopolnjeval in posodabljal trenutni NEPN. To od nas zahteva zgoraj omenjena Uredba. Pričakujem, da bo tisti ekipi veliko lažje, saj ne bo potrebno začeti od nule. Se pa absolutno strinjam, da ima NEPN zelo dober potencial za izboljšave, katere pa smo tudi nakazali v sami vsebini NEPN.

Ali menite, da ste bili zaradi zahtev s strani EU - in tudi zato, ker se v preteklosti ni revidirala Resolucija nacionalnega energetskega programa, da se ni pripravil Energetski koncept Slovenije, dolgoročna strategija zmanjševanja emisij TGP, da nimamo ustrezne strategije na področju goriva iz odpadkov itd. - , neka-ko »vrženi v vodo za pripravo NEPN-a«, brez predhodnega znanja »plavanja«?

Enostavna resnica je, da je NEPN prvi splošni, a hkrati zelo konkretni strateški dokument na področju energetike v zadnjih šestnajstih letih, ki je bil na koncu tudi sprejet! In ne samo to, dokument je prestal tudi celovito presojo vplivov na okolje! Zelo verjetno se zunanemu opazovalcu to ne zdi

Za konec prosimo še vaše osebno mnenje: Ali verjamete, da bomo postali povsem podnebno nevtralna država? Kdaj?

Nimam steklene kroglice za napovedovanje, okoliščine se zelo dinamično spreminjajo in so nepredvidljive. Verjamem v akcijo, v ukrepanje in prilagajanje. Verjamem v delo in ne v prerakanje, kdo ima prav in kdo ne. Še vedno verjamem v moč konsenza, a vedno znova me le-ta uči naivnosti. Skratka: da, verjamem, da nam lahko uspe ob konsistentni in spremembam odzivni politiki v pravo smer na osnovi ustreznega izvajanja NEPN-a in vseh ostalih posodobitvah, ki bodo sledile trenutni verziji. Naj povem še, da MOP pripravlja Dolgoročno strategijo za nizke emisije, ki pa bo dejansko predstavila (vsaj morala bi) scenarije, kako doseči podnebno-nevtralni cilj do leta 2050.

Uspešen začetek leta v trženju

SARA BAVDEK

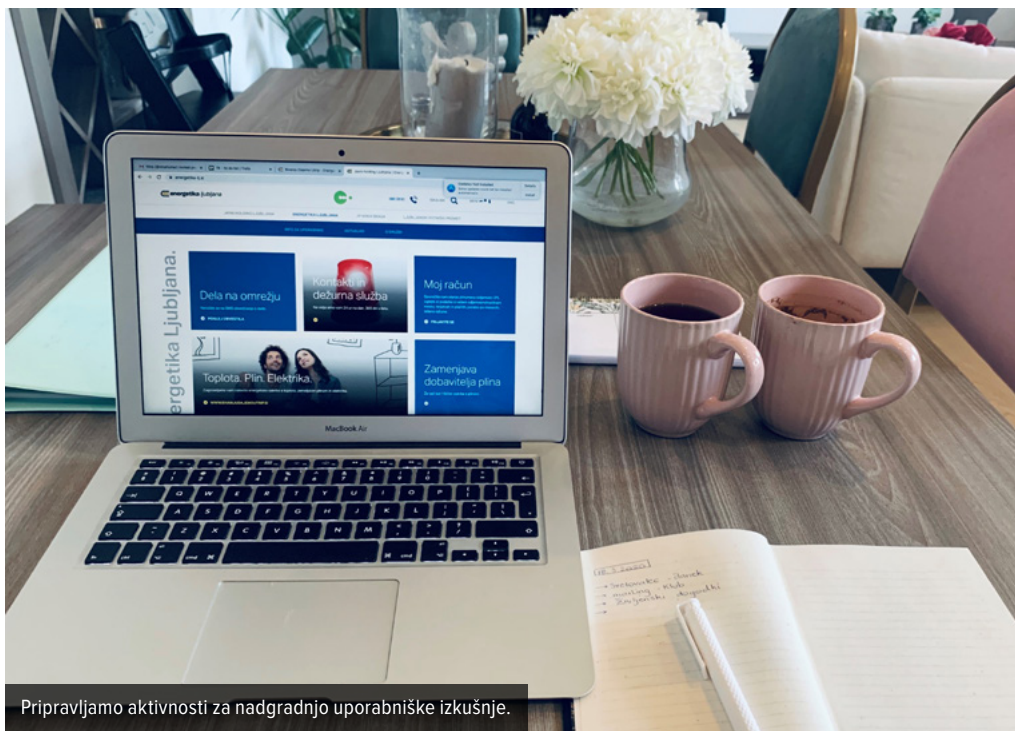
Nedavno tega smo zakorakali v novo leto, v katerem si na splošno obetamo veliko novosti in izboljšav. Prvi trije meseci leta 2020 - preden smo se soočili z epidemijo koronavirusa, zaradi katerega smo morali večino aktivnosti začasno postaviti na stranski tir, so bili v trženju zelo uspešni. Začeli smo v novo elektronsko rubriko, udeležili smo se sejma in pripravljali razvijanjem novosti, s katerimi bomo upamo čim prej lahko nadaljevali.

Prepoznaj sodelavca

Zaradi želje po spoznavanju vseh sodelavcev se je porodila ideja o novi rubriki Prepoznaj sodelavca, katero smo premierno vsem zaposlenim po elektronski pošti poslali februarja. Pogosto se zgodi, da na hodniku srečamo sodelavca in ne vemo, kako mu je ime in s čim se ukvarja, kasneje pa potrebujemo ravno njegovo pomoč. Prvi se je v »mailing« listi predstavil Sektor za trženje, nadaljevali pa bomo z vsemi sektorji na vseh treh lokacijah, če bo seveda izraženo zanimanje in želja po sodelovanju. Prvi odziv zaposlenih je bil zelo pozitiven, prejeli smo kar nekaj pohval. Rubrika Prepoznaj sodelavca bo odslej tudi del revije Megavat. Prvi del lahko najdete v nadaljevanju.

Nove akcije

V začetku leta smo odjemalcem predstavili nove akcije oziroma pakete, v katerih nudimo zemeljski plin in elektriko po ugodnih cenah. Tudi tokrat so bile akcije dobro sprejete in v prvi četrtini leta se je zanje odločilo precej odjemalcev. Še vedno pa je odjemalcem na voljo Zelena elektrika, akcija, na katero smo izjemno ponosni in jo zelo promoviramo.

Prilavljamo aktivnosti za nadgradnjo uporabniške izkušnje.

Sejem DOM

Od 4. do 8. marca 2020 je na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani potekal sejem DOM in že tretjič zapored smo se ga udeležili tudi mi. Obiskovalcem smo predstavili aktualno ponudbo, Klub Zvestoba ogreva in pakete za notranjo plinsko napeljavo. Največ zanimanja so obiskovalci namenili paketom za notranjo plinsko napeljavo in Klubu Zvestoba ogreva, dobili smo precej novih članov Kluba, prodajalci pa so dobili veliko povpraševanj za kasnejše obiske. Na žalost smo morali zaradi izredne situacije, ki je prizadela Slovenijo, s sejmom predčasno končati, vendar je zdravje ljudi na prvem mestu.

Kaj je še novega v tržnem komuniciranju?

Tržno komuniciranje še vedno nadgrajuje uporabniško izkušnjo, trenutno se pripravlja posodobitev spletne strani in različnih obrazcev, ki bodo obiskovalcem spletne strani zelo olajšali povpraševanja po naših storitvah.

Pripravljata se tudi posebna aktivnost, ki bo ljudem približala naš dimnik, predvsem pa si bodo lahko ustvarili povezavo med Energetiko Ljubljano in najvišjim dimnikom v Ljubljani. A na več informacij boste morali še nekaj časa počakati.

Novosti se dogajajo tudi v Klubu Zvestoba ogreva: število članov se vztrajno bliža številki 11.000. Na naraščanje števila članov vpliva klubska cena zemeljskega plina, saj je že tri mesece zapored članom Kluba obračunana kar 20 odstotkov nižja cena plina v primerjavi z rednim cenikom. S tem dokazujemo, da držimo obljubo, ki smo jo dali našim odjemalcem.

Kaj nas čaka v prihodnosti?

Ponosni smo, da smo leto začeli uspešno. Še bolj ponosni pa bomo, če ga bomo tako tudi nadaljevali.

Tudi za prihajajoče mesece načrtujemo novosti, nove akcije, ne samo na področju energentov, in dogodke, na katerih bomo poskrbeli za prepoznavnost blagovne znamke Energetike Ljubljana.

Še vedno je aktualna akcija Zelena elektrika. Več na bivanju.ujademoutrip.si.

Dejavnosti sektorja za oskrbo s toploto v letu 2019

PRIMOŽ MATIČIČ

Sektor za oskrbo s toploto ima zelo odgovorne naloge, in sicer zagotavljati varno, zanesljivo in učinkovito delovanje distribucijskih omrežij, skladno z zakonodajo zagotavljati ustreznost opreme za izvajanje obračunskih meritev, vzdrževati parne in del toplotnih postaj ter zagotavljati obratovanje in vzdrževanje hladilnih postrojenj Energetike Ljubljana.

Izvajali smo sistemsko kontrolo omrežij in intervencijska popravila

Tudi v letu 2019 smo izvajali stalno sistemsko kontrolo omrežij. Izvedla se je letalska termografija celotnega vročevodnega omrežja, kritične točke smo preverili tudi z ročno IR kamero, pregledali smo vse kolektorje in jaške, stalno pa smo omrežja kontrolirali tudi z vizualnimi obhodi. Med julijem in septembrom smo z namenom preveritve termografsko nevidnih delov omrežja in identifikacijo širših območij puščanja izvedli preizkuse tesnosti celotnega vročevodnega omrežja, za natančnejše lociranje pa smo nato po potrebi izvedli tudi tlačne preizkuse. Na osnovi sistemske kontrole in podrobne analitike smo odkrili in intervencijsko sanirali 50 poškodb omrežja.

Sistemske obnove omrežja

Intenzivno smo izvajali tudi sistemske obnove vročevodnega in parnega omrežja. Največje sistemske obnove glavnega vročevoda so potekale na območju Trubarjeve, Poljanske, Medicinska fakulteta – UKC LJ in Letališke. Poleg navedenih se je na različnih lokacijah izvajala tudi segmentna obnova kritičnih delov vročevodnega omrežja, opredeljena na osnovi rednih pregledov, intervencijskih posegov ali zahtev po sočasni gradnji (Partizanska, Celovška 23, Erjavčeva, Kersnikova, Vošnjakova, Celovška 166, Celovška 150-144). Izvedla se je tudi obnova parovodnega omrežja na območju med Medicinsko fakulteto in Univerzitetnim Kliničnim centrom Ljubljana ter delno na območju Letališke ceste. Tako se je v letu 2019 obnovilo okvirno 3,7 km omrežja.

Tekoče vzdrževanje in večja vzdrževalna dela

Na omrežju smo izvajali tudi tekoče vzdrževanje z deli na omrežju, v jaških in toplotnih postajah, kjer smo zamenjali iztrošene kratke vezi, armature manjših dimenzij, glavne zaporne ventile V1/2, cevi za odzračevanje in odvodnjavanje ter obnovili izolacijo. Za namen zanesljive manipulacije pri zaustavitvah na zapiralnih območjih vročevodnega

omrežja se je v 2019 izvedla tudi zamenjava 44 kosov iztrošenih zapornih armatur.

Nadzor nad križanji

Izvajali smo tudi nadzor nad križanji komunalnih vodov na omrežju na različnih lokacijah, s ciljem, da so križanja izvedena tehnično pravilno in da ne prihaja do poškodb infrastrukture Energetike Ljubljana. Pri tem je bilo največ pregledov pri gradnji oziroma obnovi vodovoda in kanalizacije na Drenikovi, pri gradnji elektrokabelske kanalizacije na Bethovnovi/Štefanovi, geoloških raziskavah in pilotiranju na Rakuševi, postavitvi reklamnih panojev na Baragovi/Dunajski ter pri gradnji kanalizacijskega kolektorja na območju BTC (IKEA).

Kontrola, overitev in menjava merilne opreme

Tekoče smo izvajali tudi kontrolo in vzdrževanje obračunskih merilnih naprav toplote na terenu s periodično menjavo skoraj 1100 merilnih naprav zaradi poteka roka overitve ali izredne zamenjave. V okviru projekta Pametni sistemi toplotne energije (PSTE) smo preko 3000 merilnih mest opremili z opremo za daljinski prenos števnih stanj in podatkov iz toplotnih postaj. V laboratoriju za toplotne števec smo izvedli preko 5700 overitev

Intervencija Celjska 37 in Langusova 8

merilnikov toplotne energije in vodomeroev za potrebe odjemalcev Energetike Ljubljana in zunanje naročnike ter izvajali aktivnosti za vzdrževanje akreditacije in imenovanja laboratorija. Sproti smo izvajali tudi tekoče vzdrževanje in razvoj preskusnih naprav in prostorov laboratorija, kjer je v teku tudi projekt revitalizacije računalniške strojne in programske opreme preskusne naprave Enerkal, o čemer smo že pisali v eni predhodnih številčk Megavata.

Vzdrževanje toplotnih postaj

Pri odjemalcih, s katerimi smo imeli sklenjene pogodbe za vzdrževanje toplotnih postaj smo preventivno vzdrževali njihove sisteme in izvajali kontrole in nastavitve v smislu optimalnega delovanja ter po potrebi izvedli tudi remonte toplotnih postaj. V smislu učinkovite rabe energije smo izvajali tudi identifikacijo odjemnih mest s slabo učinkovitostjo odjema toplote ter pozivali odjemalce za odpravo vzrokov neučinkovitosti obratovanja toplotnih postaj. Zagotavljali smo tudi obratovanje in vzdrževanje dveh hladilnih sistemov.

Zagotovitev visoke zanesljivosti omrežij

S celostnim pristopom in zavzetim delom nam je tudi v 2019 uspelo zagotavljati visoko zanesljivost obratovanja omrežij. To potrjuje tako razpoložljivost omrežja, kot tudi dejstvo, da v najhladnejših mesecih ogrevalne sezone praktično ni bilo izpadov obratovanja omrežja, v primeru izpadov oskrbe zaradi intervencijskih posegov ali vzdrževalnih del pa smo z organizacijskimi ukrepi poskrbeli, da so naši odjemalci te prekinitve občutili v najmanjši možni meri.

MEGAVAT

Obnove vročevoda v 2019

Nadzor nad križanji v BTC in tekoče vzdrževanje

Nadgradnja merilne linije za kontrolo gospodinjskih plinomerov (G-4 in G-6)

MATEJ FRANKOVIČ

V Laboratoriju za merilno tehniko (LMT), ki deluje v sklopu Sektorja za oskrbo s plinom imamo trenutno štiri merilne linije. Ena je namenjena kontroli elektronskih korektorjev volumna, preostale tri pa kontroli plinomerov pri različnih pretokih delovanja. V prispevku bomo na kratko predstavili merilno linijo, namenjeno testiranju manjših mehovnih plinomerov G4 in G6, in pridobitve, ki so bile pridobljene z nadgradnjo, ki je bila izvedena pred kratkim.

Na tem področju sega pri nas zgodovina vse do davnega leta 1968, ko je bila nabavljena linija v obliki etalonskega merilnega zvona. Od takrat je bilo več nadgradenj, kar nas potem pripelje do leta 2010, ko je bila prevzeta trenutna postavitev merilne linije za kontrolo plinomerov v območju pretokov od 25 l/h do 10 m³/h.

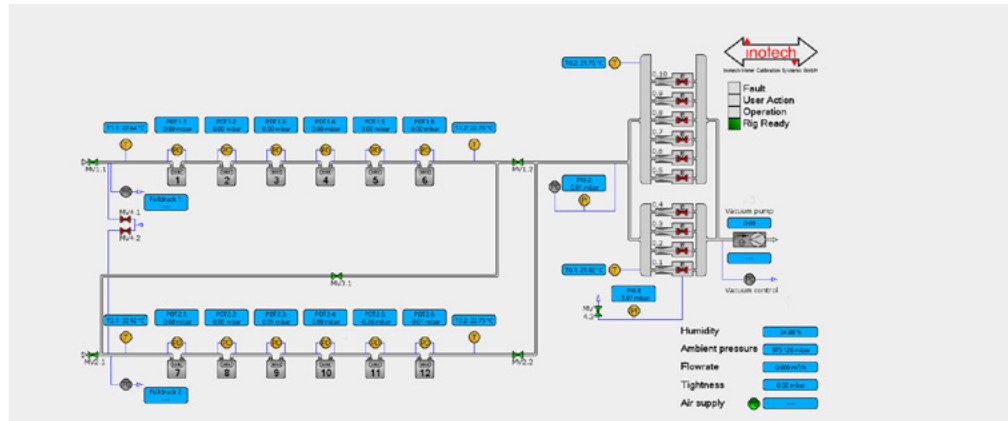
Merilna linija deluje na način, da zajema podatke o pretečenem volumnu na dvanajstih vzporedno testiranih plinomerih in jih primerja z volumnom, ki je pretekel skozi etalon z dokazano meroslovno sledljivostjo na mednarodno raven. V našem primeru kot etalon služita dve postavitvi iz skupno desetih kritičnih zvočnih šob, ki se jih glede na testni pretok ustrezno kombinira. Zahtevana merilna negotovost je manjša od 1/3 dopustnega merilnega pogreška.

Glede na to, da merilna linija vsakodnevno obratuje in je bilo po naših statistikah v času njenega obratovanja umerjeno več kot 150.000 plinomerov tipa G-4 in G-6, kljub rednemu vzdrževanju vsake toliko časa napoči potreba po večjem posegu.

Revitalizacija merilne linije je bila s strani zunanjih izvajalcev izvedena v skoraj že prazničnem tednu od 16. do 19. 12. 2019. V grobem lahko izvedene posege razdelimo na dva dela:

- celovit pregled merilne linije z zamenjavo dotrajanih delov ter nadgradnjo določenih strojnih delov;
- nadgradnja programskega paketa za upravljanje merilne linije in pridobljenih merilnih rezultatov ter izvedba izobraževanja za zaposlene.

S strani strokovnega osebja je bilo ugotovljeno, da je linija lepo vzdrževana, kljub temu pa je bilo treba zamenjati kar nekaj rezervnih delov. Tukaj imam v mislih predvsem različne zračne filtre, določene pnevmatske komponente in gumijaste dele, ki bi zaradi do-

Shematski prikaz merilne linije

Position	Position2	Position3	Position4	Position5	Position6	Position7	Position8	Position9	Position10	Position11	Position12
2550837	2778013	2778109	2778067	2778045	2778013	2778122	2778071	2553477	2778109	2550840	2550424
MIDT	MIDT	MIDT	MIDT	MIDT	MIDT	MIDT	MIDT	MIDT	MIDT	MIDT	MIDT
Pressure difference dp (bar (rtd))	-0.281										
Umax	1.758	1.627	1.625	1.652	1.615	1.465	1.642	1.498	1.663	1.685	1.598
Umin	1.804	1.567	1.501	1.596	1.518	1.384	1.598	1.539	1.567	1.627	1.514
Error	-0.50	0.36	1.83	0.81	0.06	-0.75	-0.81	-0.70	-0.30	1.52	-0.80
SL2 x Umax	0.332	0.393	0.382	0.381	0.328	0.301	0.388	0.389	0.364	0.375	0.358
Error	-0.269	0.262	0.226	0.269	0.258	0.221	0.267	0.248	0.285	0.269	0.224
Umin	0.335	0.339	0.283	0.243	0.345	0.331	0.276	0.336	0.372	0.371	0.379
Error	0.006	0.011	0.178	0.077	0.005	0.188	0.048	0.188	0.188	0.065	-0.060
Zadovoljiv per	05193	27734	27572	05194	33240	05183	33240	33240	37760	26333	33240
Umax	1.758	1.627	1.625	1.652	1.615	1.465	1.642	1.498	1.663	1.685	1.598
Umin	1.801	1.567	1.502	1.596	1.518	1.384	1.597	1.539	1.567	1.627	1.514
Error	-0.04	-0.11	0.01	-0.21	0.13	-0.14	-0.22	0.13	-0.26	0.01	0.14
Valid	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Details	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Prikaz delovnega okolja

trajnosti lahko začele povzročati preglatve. Opravljen je bil tudi servis vakuumske črpalke in čiščenje nekaterih vitalnih, a težje dostopnih komponent merilne linije, kot so na primer zvočne šobe. Nadgrajen je bil tudi glavni krmilnik merilne linije (PLC), dodan pa je bil tudi nov dlančnik, ki omogoča brezžičen prenos podatkov zajetih iz plinomerov.

Bistvena točka nadgradnje je bila tudi namestitev najnovejše programske opreme za delo z merilno linijo. Za posodobitev smo se odločili, ker je bila s strani proizvajalca ukinjena podpora za zastarelo programsko opremo, ki je bila v uporabi do nadgradnje. Dodatna prednost pa je ta, da smo pri nadgradnji pridobili podporo za opravljanje kontrole delovanja novejšega tipa plinomerov z digitalno številčnico s pomočjo start-stop metode. Tukaj so vključeni tudi ultrazvočni plinomeri, ki smo jih do zdaj kontrolirali na merilnem zvonu, kar pa je bil precej zamuden postopek.

Nadgradnja omogoča tudi naprednejši postopek izvoza podatkov v okolje SAP in bolj zanesljivo in varnejšo hrambo podatkov o testiranih plinomerih.

Po opravljeni nadgradnji je sledilo trikratno izobraževanje o uporabi nove programske opreme in predstavitev novih funkcionalnosti.

Ko pogledamo nazaj, lahko rečemo, da je celoten postopek zahteval kar nekaj potrpežljivosti in vložnega dela s strani celotnega kolektiva. Ponovno je bilo potrebno ustvariti različne postopke, po katerih izvajamo kontrolo plinomerov, oblikovati je bilo potrebno obliko in podatke, ki se prikažejo na merilnem listu, ki je priloga poročilu o overitvi in nenačrtni zagotovitvi tudi prevod programskega orodja v slovenski jezik. V določeni meri se je z nadgradnjo spremenil tudi potek samega dela na liniji.

Kljub temu, da je nadgradnja v veliki meri že opravljena, smo še vedno v stiku z dobaviteljem opreme in še vedno izpopolnjujemo določene pomanjkljivosti in nadgrajujemo proces dela, tako da je čim bolj časovno učinkovit in hkrati preprečuje pojavljanje tipkarskih in postopkovnih nepravilnosti.

V okviru obnove in nadgradnje merilne linije je bil izveden tudi servis na klimatski napravi Emerson, v želji, da se zagotovi čim bolj konstantni laboratorijski pogoji okolice.

Edina stalnica so spremembe

Optimizacija in energetska učinkovitost

PRIMOŽ ŠKERL

Proizvodnja Energetike Ljubljana je sredi turbulentnih časov. To ni zasluga tople zime ali koronavirusa, čeprav bi se o vplivu obeh tudi dalo kaj napisati, temveč predvsem okoljske zakonodaje, ki vse bolj zaostrojuje oziroma niža dovoljene vrednosti emisij snovi v zrak iz velikih kurilnih naprav.

Vključitev v prehodni nacionalni program

Na zahteve novih dovoljenih vrednosti emisij snovi v zrak v Industrijski emisijski direktivi (IED Direktivi), ki je bila leta 2015 implementirana tudi v slovensko zakonodajo, je bilo naprave v enoti TE-TOL nemogoče prilagoditi že v letu 2016. Pri tem nismo bili osamljeni, saj so podoben problem imele v EU tudi druge velike kurilne naprave. Prav z namenom prilagoditve dovoljenim emisijskim vrednostim in zagotavljanja samookskrbe s toplotno in električno energijo, je Direktiva omogočala t.i. prehodno obdobje. To možnost je izkoristila tudi enota TE-TOL z vključitvijo v prehodni nacionalni program RS, ki se zaključi letos konec junija. V obdobju od leta 2016 smo morali vsako leto nižati količine različnih onesnaževal (prah, žveplov dioksid, dušikove okside). Največji izziv pri doseganju teh emisijskih zahtev so predstavljali dušikovi oksidi, popularno imenovani »noksi« po kemijski oznaki NOx, ki nastajajo zaradi visokih temperatur zgorevanja in prevelike količine zraka pri tem. Tako nizkih zahtevanih vrednosti noksov, kot jih je zahtevala IED Direktiva, nekatere tudi pol stoletja stare naprave žal ne morejo dosegati. Tudi nove naprave jih dosegajo le s posebnimi čistilnimi napravami. Kljub izvedenim primarnim ukrepom zmanjševanja emisij noksov, kot so ukrepi na zgorevalnih zrakih kotlov, smo se zavedali, da bomo morali najkasneje v letu 2019 postaviti tako imenovani sistem redukcije noksov z uporabo sečnine (DENOX SNCR). Sam tak sistem pa ni dovolj, potrebno je stalno prilagajanje spremembam v obratovanju na vseh nivojih, ki pa jih je žal včasih težko predvideti vnaprej.

Nižanje emisij po korakih

Pred samo postavitvijo naprave DENOX SNCR in poleg izvedbe primarnih ukrepov je bil en od korakov zniževanja emisij sprememba miselnosti pri obratovanju kotlov ter natančno tehnološko nastavljanje pogojev zgorevanja. Ta korak je bil na videz najlažji – premogovni bloki morajo obratovati karseda optimalno, torej s čim večjim izkoristkom goriva. To smo dosegli z več ukrepi, najprej z močno omejitvijo presežne

proizvodnje elektrike, ko se zniža poraba toplote zaradi visokih zunanjih temperatur – izkoristek goriva pri proizvodnji presežne oz. t.i. kondenzacijske elektrike je izjemno slab. V takem primeru elektriko na trgu raje kupujemo, da izpolnimo pogodbene obveznosti do kupcev. Če jo uspešno kupiti ceneje, kot bi nas stala proizvodnja, še toliko bolje, pa še poraba goriva se zniža, prav tako emisije CO₂. Temu v primeru zgodnjega toplega vremena spomladi sledi izklop posamičnih blokov, ko potreb po velikih količinah toplote ni več. Izklop bloka ni tako preprost kot je izklop žarnice, saj vsakič blok »trpi« zaradi ohlajanja in krčenja ocevja, zato je to treba opraviti premišljeno, da ga ne bi več ponovno vklopili v isti ogrevalni sezoni. To nam je, resnici na ljubo, uspelo zelo dobro, saj smo en blok izključili že v drugi polovici februarja, drugega pa sredi marca 2019, ohladitev vremena pa (razen v maju) ni bilo več. Naslednji korak je bil uvedba čim bolj konstantnega obratovanja naprav, saj se tako zniža poraba goriva za doseganje enake proizvodnje elektrike in toplote – podobno, kot je poraba avtomobila pri enakomerni obremenitvi nižja od stalnega zaviranja in pospeševanja. To smo dosegli z omejitvijo nujenja sistemskih storitev elektroenergetskemu omrežju ter polnemu izkoriščanju akumulatorja toplote, kar je nihanje obremenitve naprav močno umirilo. Nadaljevali smo z obratovanjem kotlov v točki, kjer je koncentracija NOx čim nižja na proizvedeni megavat toplotne moči. Tako proizvedemo največ koristne energije z najmanj NOx. Izkaže se, da imata najstarejša kotla to točko pri 70 odstotkih nazivne moči, kar predstavlja precejšnje znižanje razpoložljive moči na pragu TE-TOL. Tako bi morali vso manjkajočo energijo proizvesti vršni kotli v TOŠ, kar pa zaradi nadpovprečno tople zime v prvi polovici leta 2019 ni bilo potrebno.

Tako smo s temi koraki praktično v letu dni uspeli optimirati soprodukcijo v TE-TOL ter znižati porabo goriva in s tem povezane emisije CO₂. In, kar je najpomembnejše, ostati znotraj zakonodajnih okvirov pri emisijah NOx – prekoračitev bi v lahko pomenila tudi odvzem okoljevarstvenega dovoljenja. Slednje je podobno

voznikemu dovoljenju – kot ne smeš voziti brez njega, tudi brez okoljevarstvenega ne smeš obratovati s proizvodnimi napravami.

Korakamo naprej

S 1. julijem 2020, torej čez nekaj mesecev, se prehodno obdobje preneha in veljati začnejo mejne emisijske vrednosti 200 mg NOx/m³ dimnih plinov, ki jih bomo večinoma dosegali s prigrajenim sistemom DeNOx na kotlu 3 ter natančnim vodenjem kotlov 1 in 2. Napak pri tem ne bo smelo biti, smo dejansko na robu tehnično možnega s starimi kotli, mejne vrednosti NOx lahko presežemo že zaradi take banalnosti, kot je zaradi padavin namočen premog, ki zaradi dodatne vode slabše zgoreva. Za primerjavo: isti kotli so pred nekaj leti obratovali še z emisijami 500 mg NOx/m³, kar je takrat veljalo za vrhunec dosegljivega...

Težko pričakujemo PPE-TOL

Izzivi se nadaljujejo tudi v letu 2021, ko poleti stopijo v veljavo evropski Zaključki o najboljših razpoložljivih kotlovskih tehnologijah (t.i. BAT zaključki), ki bodo de facto omejili vhodno toploto moč obstoječih naprav v TE-TOL na 300 MW (trenutno 482 MW), sicer bi nam grozila še dodatna znižanja mejnih vrednosti NOx, SO₂ in tudi prahu, ki pa jih brez zelo visokih finančnih vlaganj ne bi bili zmožni več dosegati. Tako bomo primorani izvesti vse organizacijske in tehnične ukrepe, s katerimi bomo zagotavljali skladnost z novimi BAT zaključki in bomo za to dobili spremembo okoljevarstvenega dovoljenja za obratovanje v režimu z zmanjšano vhodno toplotno močjo. Na bloku 3 ne bomo omejevali vhodne toplotne moč, ker imamo na kotlu 3 vso ustrezno infrastrukturo za uporabo obnovljivega vira energije - lesnih sekancev, ki so še tako pomembni pri izvajanju ukrepov, ki izhajajo iz nacionalnega energetskega podnebnega načrta. Na srečo je v delu plinsko-parna enota, ki bo v sezoni 2021/22 prevzela proizvodnjo enega od starih premogovnih blokov in tako nadaljevala tradicijo Energetike Ljubljana glede zanesljive oskrbe odjemalcev s toploto in električno energijo.

MEGA AT

TE-TOL	2017	2018	2019
premog (t)	346.238	355.052	273.137
emisije CO ₂ (t)	611.420	627.047	487.679
emisije NOx (t)	776	802	479
biomasa (t)	96.103	80.416	102.250
toplota (MWh)	1.205.011	1.178.344	1.070.593
električna energija (MWh)	343.973	345.954	264.740
izkoristek (%)	77,8	76,5	80,8

Pridobivanje energije iz odpadkov v krožnem gospodarstvu – odpadki za / v energijo

METKA GORIŠEK

Po vseh razpoložljivih statističnih podatkih je ravnanje z odpadki v Sloveniji zgodba o uspehu. V samo nekaj letih je Slovenija iz povprečja splezala na sam vrh EU in postala vzor najboljšega in najnaprednejšega ravnanja z odpadki vsem ostalim državam članicam. V ločevanju odpadkov smo Slovenci prvi. Tako pravi statistika, kakšna pa je dejanska situacija?

Aktualne razmere in praksa ravnanja z odpadki v Sloveniji

Dejanska situacija na področju ravnanja z odpadki v Sloveniji žal kaže povsem drugo podobo. Po ugotovitvah GZS – Zbornice komunalnega gospodarstva se situacija zaostriže že vse od leta 2009 in je v zadnjih dveh letih dosegla vrh, saj Sloveniji grozi skoraj ekološka katastrofa nacionalnih razsežnosti. Trenutno je pri komunalnih podjetjih neprevzetih več kot 16.400 ton komunalne odpadne embalaže. Do konca leta 2020 bi se po črnem scenariju lahko nabralo celo več kot 80.000 ton, kar je več kot polovica komunalne odpadne embalaže, ki jo komunalna podjetja v Sloveniji zberejo v enem letu.

Kljub zglednim postopkom ravnanja z odpadki, v skladu s hierarhijo, Slovenija nima systemske rešitve za preostanek predelanih odpadkov. Do nedavnega se je snovna zanka odpadkov zapirala z izvozom v druge države EU, ki pa postopno pripirajo meje oz. svoje kapacitete naprav za obdelavo preostanka odpadkov in odpadnega blata iz čistilnih naprav za druge države in višajo cene obdelave.

Vloga odpadkov v krožnem gospodarstvu

Za uvedbo celovitega koncepta spodbujanja trajnostnih vzorcev potrošnje in proizvodnje z razvojem novih delovnih mest in potencialom nove gospodarske rasti v skladu z zavezami Agende za trajnostni razvoj 2030 je EU Komisija sprejela **Akcijski načrt EU za krožno gospodarstvo**, ki nalaga ustrezne ukrepe za celoten življenjski cikel posameznega izdelka, od proizvodnje do oblikovanja trgov za »sekundarne« (odpadne) surovine.

Eden glavnih izzivov Akcijskega načrta in zakonodajnega paketa ravnanja z odpadki je z upoštevanjem hierarhije ravnanja z odpadki pridobivanje energije iz odpadkov in njeno mesto

v krožnem gospodarstvu. Pristop zmanjšanja, recikliranja in ponovne uporabe odpadkov uvaža idejo zaprtega cikla, da se odpadki vrnejo v vir (drugo/ponovno pridobivanje).

Pridobivanje energije iz odpadkov in prispevek k podnebnim in energetskim ciljem EU v krožnem gospodarstvu

Uvedba procesov pridobivanja energije iz odpadkov in izboljšanje učinkovitosti procesov prispevata k podnebnim ciljem z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in dekarbonizaciji iz ključnih sektorjev, kot so:

- ogrevanje (hlajenje),
- transport,
- ravnanje z odpadki (npr.: preusmeritev 1 tone biološko razgradljivih odpadkov z odlagališča v predelavo z anaerobno razgradnjo za proizvodnjo bioplina in gnojil lahko prepreči do 2 t emisij ekvivalenta CO₂).

Glavni cilji pridobivanja energije iz odpadkov v smeri prispevka podnebnim in energetskim ciljem EU v krožnem gospodarstvu so:

- zagotoviti, da energija iz odpadkov, ki jih ni mogoče reciklirati, nadomesti druga goriva in je prispevek za gospodarstvo in družbo, hkrati pa zmanjša vplive na podnebne spremembe;
- optimizirati procese proizvodnje energije za doseganje ciljev Strategije za energetsko unijo in Pariškega sporazuma;
- optimizirati celoten cikel ravnanja z odpadki skladno z določili 7. okoljskega akcijskega programa za postopno opuščanje odlagališč odpadkov v EU in posledično razpoložljivost dodatnih surovin iz odpadkov za pridobivanje energije;
- uvajati energetsko učinkovite tehnologije za pridobivanje energije iz odpadkov, kar prispeva tudi k ciljem obnovljivih virov energije in krožnega gospodarstva;
- upoštevati obstoječe zmogljivosti naprav v sosednjih državah, vendar je nujno izvesti celovito analizo vplivov na okolje, vključno s prevozom odpadkov, da se ne izniči zelenih okoljskih in ekonomskih koristi;
- delno prilagoditi hierarhijo odpadkov za predelavo odpadkov s vsebnostjo problematičnih snovi, za katere je je okoljsko bolj sprejemljivo pridobivanje energije iz odpadkov kot recikliranje.

Hierarhija ravnanja z odpadki

Izzivi za Slovenijo

Po oceni Poročila Evropske komisije o državi Sloveniji - 2019 Slovenija napreduje v smeri krožnega gospodarstva, vendar ravnanje z odpadki ostaja še vedno velik izziv. Ločeno zbiranje osmih vrst odpadkov je na najvišji stopnji v EU, stopnja recikliranja komunalnih odpadkov 60,6 odstotkov pa je bila že leta 2016 nad povprečjem EU. Analiza statističnih podatkov Eurostata potrjuje neenakomerno razporejenost obstoječih naprav za sežig odpadkov v EU. Severozahodne države EU predstavljajo tri četrtine zmogljivosti, jugovzhodne države EU pa so praktično brez namenskih naprav in zelo odvisne od odlaganja in izvoza preostanka odpadkov. Za rešitev težav s preostankom odpadkov in zmanjšanje odvisnosti Slovenije od drugih EU držav je zato po priporočilih EU komisije v Sloveniji ključna uvedba obdelave preostanka odpadkov za pridobivanje energije.

Program ravnanja z odpadki in program preprečevanja odpadkov RS (2016) v duhu krožnega gospodarstva za uvedbo pridobivanja energije iz odpadkov podaja sledeče usmeritve:

- v procesu energetske predelave goriva iz komunalnih odpadkov se mora vsaj 65 odstotkov razpoložljive kurilne vrednosti odpadkov porabiti za proizvodnjo električne energije in toplote;
- glede klimatskih razmer v Sloveniji in dolgoročne zanesljivosti rabe goriva iz odpadkov je najprimernejša energetska predelava v napravah za soprodukcijo električne energije in toplote za sistem daljinskega ogrevanja;
- razpoložljiva povprečna letna toplotna moč energetske predelave goriva iz gorljivih frakcij odpadkov (ostanek od 65 odstotkov recikliranih) je v Sloveniji za obdobje do 2030 ocenjena na povprečno 90,00 MW;
- pred odlaganjem odpadkov je nujno zagotoviti izločanje frakcij, primernih za recikliranje,

aerobno ali anaerobno biološko stabilizacijo, izločanje gorljivih frakcij za energetsko predelavo, odlagajo pa se le odpadki s kurilno vrednostjo < od 6.000 kJ / kg suhe snovi obdelanih odpadkov.

Pridobivanje energije iz odpadkov v Programu določa ukrep št. 11: Ureditev termične obdelave komunalnih odpadkov, ki niso primerni za recikliranje v okviru:

- **2 cilja Programa:**
 - odpadke, ki jih ni mogoče reciklirati in presegajo predpisane zahteve za odložitve na odlagališču, usmeriti v predelavo v trdno gorivo ali v termično obdelavo, prednostno z izrabo energije;
 - zmanjšati odlaganje odpadkov izključno na tiste, ki jih ni mogoče reciklirati ali predelati v trdno gorivo ali termično obdelati.
- **in posebnih ciljev Programa:**
 - zagotoviti samozadostnost predelave komunalnih odpadkov in predvsem samozadostnost odstranjevanja mešanih komunalnih odpadkov v Republiki Sloveniji.

Celovit nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije v smeri implementacije ciljev krožnega gospodarstva, zmanjšanja emisij toplogrednih plinov in energetske neodvisnosti Slovenije podaja tudi usmeritve v povezavi z uvedbo pridobivanja energije iz odpadkov; blaženje in prilagajanje podnebnim spremembam vsaj 20 odstotkov glede na leto 2005; ravnanje z odpadki -65 odstotkov.

Javno finančna podpora EU in nacionalnih virov

Za izvedbo novih naložb v procese ravnanja z odpadki in povečanje učinkovitosti le teh je Evropska komisija za novo programsko obdobje 2021-2027 zagotovila tudi sledeče javnofinančne spodbude z nacionalno javnofinančno podporo:

- **Skladi kohezijske politike** so v obliki nepovratnih sredstev podpirajo nove naložbe v sektorju odpadkov v skladu z nacionalnimi načrti ravnanja z odpadki za izpolnitev ciljev EU politik na področju ravnanja z odpadki in zmanjšanja vpliva na podnebne spremembe in obnovljivih virov energije;
- **Evropski sklad za strateške naložbe** je v obliki posojil, garancij, lastniškega kapitala in mehanizmov za tvegane naložbe namenjen za kombinacijo z zasebnim financiranjem za uvedbo učinkovitih postopkov ravnanja z odpadki v ciklu krožnega gospodarstva;
- **Zeleni dogovor EU (Green Deal) - Evropski naložbeni načrt za zeleni dogovor** uvaja Program InvestEU, Program Just Transition Fund, Program EIB.

Kako se v slovenski praksi lotiti izziva zapiranja snovne zanke ravnanja z odpadki v smeri krožnega gospodarstva

Aktualne krizne razmere v slovenskem prostoru iščejo rešitev in ponujajo priložnosti s finančnimi viri na obzorju in tudi na pladnju. Problema se je nujno lotiti strokovno-dolgoročno, brez predsodkov in takoj.

Nacionalni programski dokument za izvajanje evropske kohezijske politike za obdobje 2021–2027 (v pripravi) je temeljni strateški dokument za pridobitev sredstev Skladov Kohezijske politike za programsko obdobje 2021-2027. Med petimi tematskimi cilji opredeljuje tudi sofinanciranje postopkov ravnanja z odpadki, in sicer:

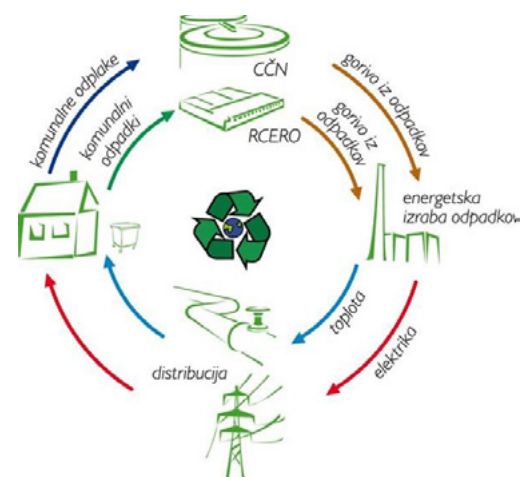
- **2. cilj:** bolj zelena, nizkoogljična Evropa s spodbujanjem prehoda na čisto in pravično energijo, zelene in modre naložbe, krožno gospodarstvo, prilagajanje podnebnim spremembam ter preprečevanje in upravljanje tveganj:

Pot do celovite projektne rešitve

Energetika Ljubljana kot del Javnega holdinga Ljubljana lahko s vizijo krožnega gospodarstva zapiranja snovne zanke prispeva oz. omogoči primer dobre prakse, in sicer z zagotovitvijo energetske izrabe preostanka odpadkov in odpadnega blata na ravni

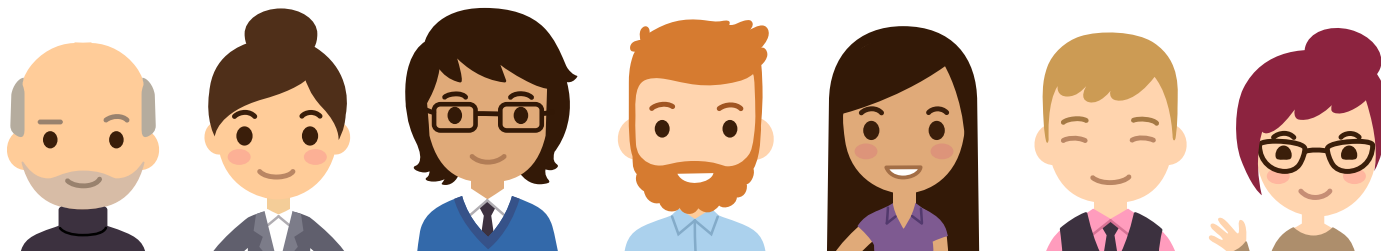
centralne regije, ki nastajajo v Voki Snagi, in s tem dodatno prispeva tudi k zmanjšanju odvisnosti Slovenije od drugih EU držav ter ohranitve vrednosti surovin iz odpadkov v domačem gospodarstvu. S pripravo in izvedbo tehnično-ekonomsko učinkovite in okoljsko-družbene sprejemljive, in tudi pravočasne, projektne rešitve bi lahko udeležila cilje EU in nacionalnih strategij energetike, ravnanja z odpadki in zmanjšanja vplivov na podnebne spremembe.

MEGAT

	Specifični cilj	Tematski Pogoj	Nosilni resor in dokument pogajanj z EK za izpolnitev pogoja	Sodelujoči resorji
2. Bolj zelena, nizkoogljična Evropa s spodbujanjem prehoda na čisto in pravično energijo, zelene in modre naložbe, krožno gospodarstvo,	ESRR in Kohezijski sklad: 2.1 Spodbujanje ukrepov za energetsko učinkovitost 2.2 Spodbujanje obnovljivih virov energije	3. Upravljanje za energetski sektor	Ministrstvo za infrastrukturo (MZI) Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt (28.02.2020) Program ravnanja z odpadki in program preprečevanja odpadkov 2016 (predlog dopolnila)	MF MOP MGRT MKGP MIZŠ
2. Bolj zelena, nizkoogljična Evropa s spodbujanjem prehoda na čisto in pravično energijo, zelene in modre naložbe, krožno gospodarstvo, prilagajanje podnebnim spremembam ter preprečevanje in upravljanje tveganj	ESRR in Kohezijski sklad: 2.6 Razvoj krožnega gospodarstva (oz. prehod nanj) s pomočjo naložb v sektor odpadkov in učinkovitejšo rabo virov	7. Posodobljeno načrtovanje ravnanja z odpadki	Ministrstvo za okolje in prostor (MOP) Program ravnanja z odpadki in program preprečevanja odpadkov 2016	MOP Mzi MGRT
2. Bolj zelena, nizkoogljična Evropa s spodbujanjem prehoda na čisto in pravično energijo, zelene in modre naložbe, krožno gospodarstvo, prilagajanje podnebnim spremembam ter preprečevanje in upravljanje tveganj	ESRR in Kohezijski sklad: 2.2 Spodbujanje obnovljivih virov energije prek vlaganja v proizvodne zmogljivosti	4. Učinkovito spodbujanje uporabe energije iz obnovljivih virov v vseh sektorjih in v vsej EU	Ministrstvo za infrastrukturo (MZI) Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt (28.02.2020)	MF MGRT MIZŠ MKGP MOP

Tabela: Vsebinske opredelitve za 2. tematski cilj s pogoji za pridobitev sredstev sofinanciranja, nacionalnimi programskimi dokumenti in sodelujočimi resorji, ki so upravičenci sofinanciranja

Prepoznavaj sodelavca

Poznate vse svoje sodelavke in sodelavce?
Veste, na koga se obrniti v primeru vprašanj?

V tokratni rubriki predstavljamo 22 naših sodelavcev iz Sektorja za trženje. Klub temu, da so vsi del enega sektorja, se njihova področja dela precej razlikujejo. Še bolj pa se razlikujejo po tem, s čim se ukvarjajo v prostem času. Raznolikost skritih konjičkov nas je prav presenetila. Spoznali smo tudi, da imamo kar nekaj skritih plesnih talentov.

Naš kolektiv sestavlja skoraj 600 zaposlenih, zaradi narave dela in različnih lokacij pa se nas večina sreča le ob redkih priložnostih.

Ampak, saj so slike že v Megavatu!

V vsakem Megavatu spoznamo 3 sodelavce. Na leto izidejo 4 številke, torej bi za spoznavanje vseh potrebovali skoraj 50 let! Zato smo se sodelavke, ki skrbimo za marketing, odločile, da pripravimo posebno serijo objav, ki bodo vsebovale kratke predstavitve sodelavcev iz različnih sektorjev.

AVTORICE IDEJE se predstavimo

SEKTOR TRŽENJA

Kaj delamo? Planiramo in izvajamo marketinške aktivnosti s ciljem pridobiti čim

več novih strank. Izboljšujemo uporabniško izkušnjo strank, urejamo spletne strani in družbena omrežja, posodabljammo cenike in obrazce, skrbimo za udeležbo na dogodkih in oblikujemo promocijske materiale.

V prostem času smo rade aktivne. Vanja najraje sprehaja svojo sivo psičko Dito, Nina pogosto izvaja stojo na glavi, Sara pa uživa v gobarjenju.

Kako nam lahko pomagate?

Preprosto! :) Odzovite se naši prošnji za sodelovanje. Fotografiranje bodo organizirana po službah oziroma pisarnah. Fotografirale bomo same, se prilagodile idejam in željam, vedno pa poskrbele za najboljšo možno fotografijo. Vi boste pripravili nekaj opornih točk o vaši službeni dejavnosti in kakšno posebnost ali talent iz prostoračnih aktivnosti.

Maja je vodja službe za obračun. Punce pod njenim okriljem skrbijo, da naše stranke vsak mesec dobijo račune. Kljub temu, da vse obvladajo področje obračuna, se njihove naloge razlikujejo predvsem po energentih, ki jih obračunavajo. Nina, Tina, Urša in Kristina skrbijo za obračun plina, Bojana pokriva področje elektrike in skrbi za obračunavanje enakomernih mesečnih zneskov. Greta poleg obračuna toplote pokriva še obračun za vzdrževanje toplotnih postaj, Tanjina področja so obračun toplote, pare ter hladu.

Punce so v prostem času predane svojim družinam. Maja telovadi, kljub temu, da pravi, da to ni ravno njen najljubši hobi, Anica je trenutno najbolj zaposlena s hišo, Bojana pa pravi, da se, kadar najde čas, rada udeleži dobrega »hosta« piknika. :)

Tanja rada športa, Kristina obožuje pohode v naravi, Greta pa v prostem času najraje peče tortice in drobno pecivo, s kate-

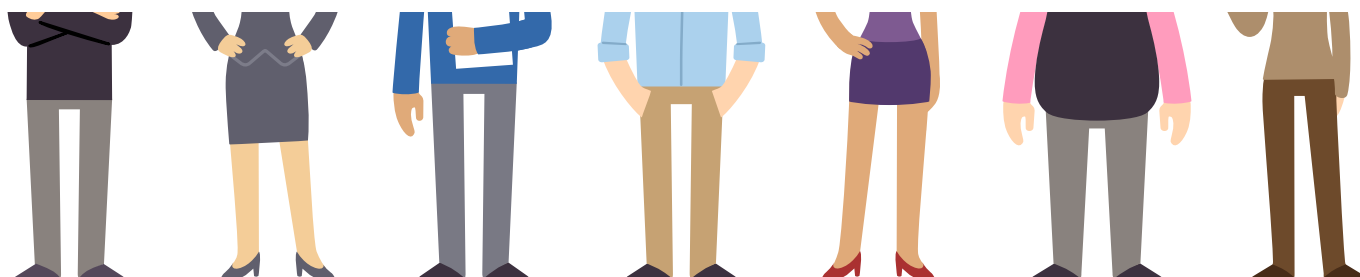
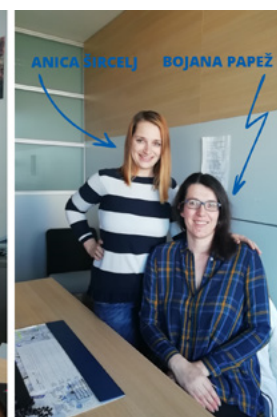

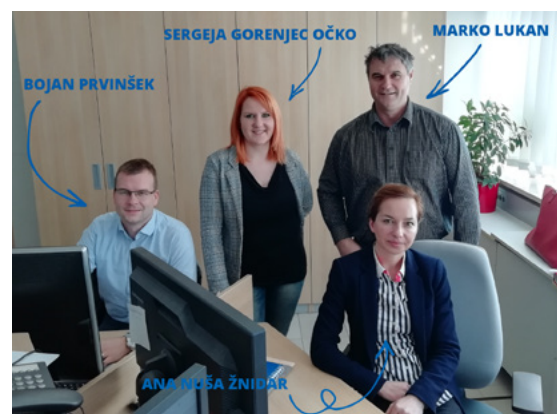
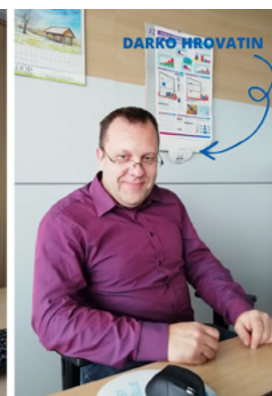
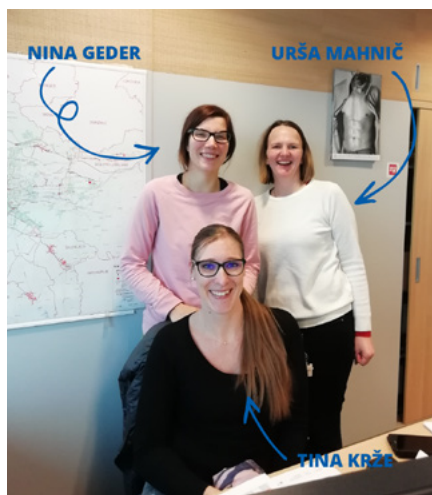
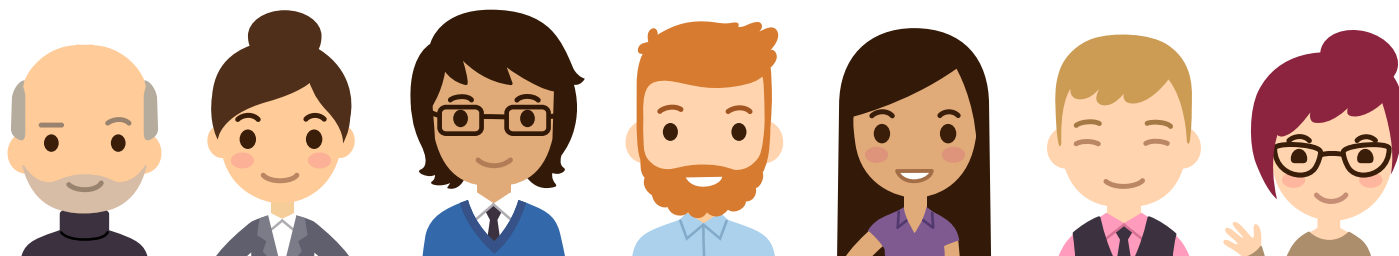
Kdaj bomo na vrsti?

Da vas malo opogumimo, bomo najprej predstavile sodelavce našega sektorja, potem sledite tudi vsi ostali. Fotografiranje bo najavljeno in vnaprej dogovorjeno z vodjo sektorja/službe. Kmalu se oglasimo pri vas!

Lepo vas pozdravljamo iz Verovškove 62, soba 221,

Sara, Vanja in Nina

rim razveseljuje svoje sodelavke. Povedala nam je: »Čeprav sodelavke večino časa skrbijo za svojo postavo, vedno prinesem domov prazno posodico. Tako je pri nas na obračunu.«

Na spodnji sliki je predstavljena plesno obarvana pisarna. Nina obožuje ples, s katerim se je dolga leta ukvarjala tudi Urša.

Franc je namestnik vodje sektorja in vodi pomembnejše projekte v Sektorju za trženje, ob večerih pa se z ženo rada zavrtita po plesnem parketu. Darko kot vodja službe za prodajo »kroti« prodajno ekipo in podeljuje subvencije za učinkovito rabo energije, sicer pa rad vrača nedelujoče stvari nazaj v uporabo.

Prodajna ekipa se ukvarja s prodajo energentov in napeljav, s svetovanjem o najprimernejših načinih ogrevanja in s tem povezanih storitev. Sicer vsi obvladajo vse, ampak je Boštjan specializiran za vročevod, Brane za plinske napeljave, Damir za energente, Barbara in Anja pa sta njihova pomoč in podpora ter skrbita za to, da je vsa potrebna dokumentacija urejena.

Področja njihove službe so si zelo blizu, njihovi hobiji pa povsem različni. Boštjan se ukvarja z bioenergijo, Brane razmišlja, kaj bo počel v penziji, Damir je športno ak-

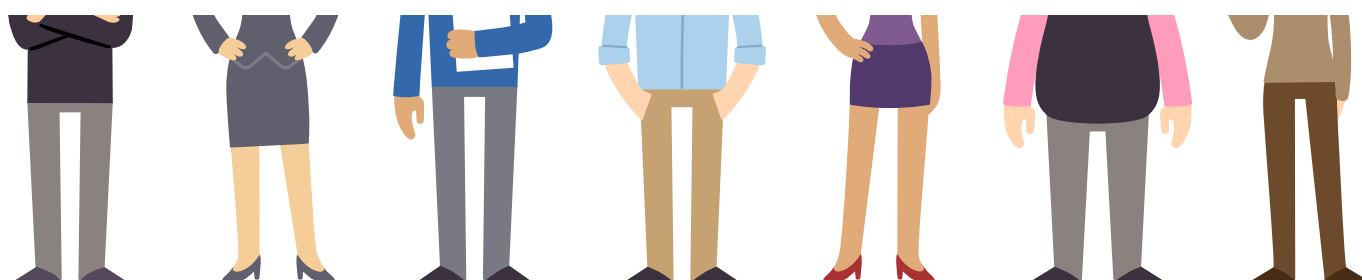
tiven, njegova velika ljubezen je PiCiPoP, Barbara je tekačica, Anja rada ustvarja, vsak prosti trenutek pa bi izkoristila za potovanje.

Kontaktni center s Sergejo na čelu sestavljajo Ana Nuša, Bojan in Marko. Našim uporabnikom so na voljo za vse informacije v zvezi s ponudbo Energetike Ljubljana, njihovim pogodbenim razmerjem ter vsak mesec pridno sprejemajo številna stanja.

Kaj pa počnejo, ko niso v službi? Sergeja rada pije kavo z osebami, ki so ji ljube, Ana Nuša je sicer Dolenjka, ampak po duši Primorka, saj proste dni rada preživlja v Piranu. Bojan in Marko pa skrbita za svoje nadobudneže, poleg tega pa Marko v prostem času posluša svojo ženo. :)

MEGAVAT

Naš cilj je, da v letu 2020 spoznamo vse sodelavke in sodelavce.

ENERGETIKA.SMART

Nina Šuštar Kaiser

Z ustvarjanjem vsi problemi kar odplavajo stran

POGOVARJALA SEM SE SARA BAVDEK

Nina Šuštar Kaiser je sodelavka iz Sektorja za trženje, iz Službe za pogodbene odnose, večina pa jo pozna po prijetnem nasmehu prav vsakič, ko jo srečamo. Že na daleč je opazno tudi to, da si je oblačila, ki jih je tisti dan oblekla za v službo, skrbno pripravila. Seveda pa si ženske ne moremo pomagati, da sodelavke ne bi vprašale: Kje si pa to kupila? Ninin odgovor marsikoga pusti odprtih ust.

Nina, pogosto te vidimo v zelo lepih oblačilih in zaupala si nam, da jih izdeluješ sama. Od kje izvira tvoja strast do šivanja in vsa ta spretnost?

To je prišlo kar spontano, pred pari leti sem rekla, da bi si sešila obleko. Kupila sem si stroj overlock za hobi potrebe. In tako je nastala prva obleka. Že od mladosti sem rada ustvarjala. Mami je imela šivalni stroj Bagat Višnja bolj za popraviti kakšen rob na hlačah ali zarobiti kakšno okrasno blazino. Je pa bila moja babi šivilja, ki je veliko šivala za sosede in njihove otroke. Imeli smo knjigo ABS šivanja in tam sem se najprej naučila sestavljanja in krojenja. Danes pa je to veliko lažje. Vse se lahko naučiš na spletu. Oblačila si šivam, ker po navadi ne najdem svoje številke in imam rada malo bolj posebne kose in barve. Največja težava je, ko pridem v trgovino z blagom in ko določeno blago že vidim, kaj bo iz tega nastalo, ampak potrebuje še kar nekaj dela, da nato lahko to oblečem. Imam pa doma že kar veliko zbirko blaga, včasih se pošalim, da imam že mali »Svet metraže«.

Ali poleg oblačil šivaš še kaj?

Zadnje čase šivam bolj torbice. Našla sem kroj in navodila za izdelavo kar na netu, saj je vsak korak in zaporedje še kako pomembno, da na koncu dobiš izdelek. Naredila sem tudi nakupovalno »boršo« iz odpadne ponjave. Sešila in pobarvala sem jo ter naredila ročaje iz odpadnega usnja. Ideja se mi je zdela primerna za današnji čas, da je vse narejeno iz odpadnih materialov, ki so s predelavo dobili nov uporaben pomen. Lansko leto sem za novoletna darila za svoje prijatelje sešila izdelek iz svojega nabora: torbice, copate iz filca, nakupovalne torbe, kuhinjske krpe.

Glede na to, da si prava umetnica ... se ukvarjaš še s čim drugim?

Ja, res je. Zelo rada slikam na les in izdelujem lesene izdelke. Ta strast me je prevzela pred leti, ko smo bili prvič na dopustu na Pašmanu. V oddaljeni hiši ob morju in stran od ljudi, tam je prav posebno čarobno vzdušje. Tam lahko v naravi poiščeš materiale, ki jih lahko potem porabiš za ustvarjanje. Tako vsak naplavljen les postane podlaga za sliko. Prvo leto smo imeli s seboj nekaj barv samo za otoke, da se ne bodo dolgočasili, potem smo pa vsi barvali in ustvarjali. Zdaj pa imamo s sabo celo kolekcijo barv in pripomočkov, ki nam omogočajo različne ustvarjalne delavnice. Tam si res napolnim baterije za celo leto.

Si kdaj razmišljala, da bi izdelke tudi prodajala, ali jih izdeluješ samo za lastno rabo?

Nina Šuštar Kaiser

Za enkrat ustvarjam samo zase in prijatelje. Si pa želim, da bi lahko enkrat tudi kaj prodala. Trenutno smo v začetni fazi prenove hiše in tam je planirana delovna soba, samo moja, za ustvarjanje. Tako bom lahko vsak prosti trenutek posvetila ustvarjanju in mi vsega znova ne bo potrebno pospravljati, ko bomo potrebovali kuhinjsko mizo. Včasih je pri nas doma prava zmešnjava, krojim v dnevni sobi na tleh, šivam v kuhinji, v glavnem včasih tudi skuham kaj vmes, potem pa vse pospravim, da lahko jemo.

Če bi v nekaj stavkih lahko opisala: Kaj ti pomeni šivanje in ustvarjanje?

Zelo uživam v izdelovanju in to me zelo sprošča. Vsi problemi, ki jih imam takrat, kar odplavajo stran. Kot ene vrste terapija. V posebno zadovoljstvo mi je to, da so že skoraj vsi izdelki z morja našli svoj novi dom in krasijo stene oz. police.

Imaš dve hčerki. Ali ti katera od njiju pomaga pri ustvarjanju? Je katera že »podedovala« tvoj talent?

Hm, starejša hči Olivia, ki ima 14 let, vsaj za enkrat ne kaže zanimanja za šivanje, njej so bolj všeč druge stvari, ki so bolj za najstnice. Mlajša Stella, ki ima 5 let, pa je drugačna, ona pa je že sedela za šivalnim strojem in kakšen kos blaga tudi že zarobila.

Obe pa zelo radi ustvarjata in rišeta še posebej, ko smo na morju. Tudi sama komaj čakam morje in ustvarjanje, da si ponovno napolnim baterije.

MEGAAT

Nina Šuštar Kaiser zelo rada izdeluje oblačila, dodatke in ustvarja na les.

■ ČLEN V VERIGI

Slavko Kastelic

»Dobro je biti vedno vesten pri delu.«

POGOVARJALA SEM SE RECHELLE NARAT

V prodajnem jeziku bi šaljivo rekli, da boste tokrat z enim branjem dobili kar dva. Torej v eni rubriki kar dva člana v verigi. Slavko Kastelic je namreč dolga leta služboval kot delovodja, istočasno pa je bil zelo aktiven tudi v športno-kulturnem društvu podjetja. Njegov dobrovoljni obraz in prijazen pristop je kar malce varljiv: v resnici je zelo resen pri vsem, kar počne v življenju. Je pa dejstvo, da v življenju ne komplicira preveč, zato se stvari loti kar hitro in jih tudi vedno izpelje. Ob njegovem odhodu v novo življenjsko obdobje se nam je zdelo prav, da še malo poklepetamo z njim. Nenazadnje tudi zato, ker potem morda ne bo takšne priložnosti, saj naš dinamični Slavko ne bo ravno tipični upokojenec in ga bo zelo težko ujeti, saj ima veliko načrtov za prihodnost...

Slavko, vstopate v novo obdobje svojega življenja. Kako so potekale priprave na upokožitev?

Nisem se nič posebej pripravljaj, sem preveč aktiven, da bi o tem posebej razmišljal. Prav tako imam precej dela že z načrtovanjem prostega časa, ki ga bo verjetno več, kot do sedaj – posvetil pa ga bom pohodništvu in planinarjenju. Nič nisem žalosten ob slovesu, saj bom ostal v stikih še naprej, le na drugačen način.

Kar dolga karierna pot je za vami, v Energetiki oziroma prej TE-TOL ste bili slabe tri dekade.

Res je, podjetju, od koder vstopam med upokojske vrste, sem bil zvest celih 27 let. Prej sem bil zaposlen v IMP Livar v Ivančni gorici. Ves čas sem bil v Službi za strojno vzdrževanje, zaključil sem pa kariero na funkciji delovodje.

Kaj bi svetovali mladim, ki so šele na začetku svoje delovne poti?

Vsekakor bi jim položil na srce, da že takoj razmišljajo o starosti – čas upokožitve pride hitreje, kot si predstavljamo. Svetoval bi jim tudi, da naj razmišljajo v smeri, da niso finančno odvisni od nikogar.

Delovno bi jim priporočal, da vedno izpolnijo naloge, ki jih dodelijo nadrejeni. Dobro je biti vedno vesten pri delu. V nasprotnem primeru razočaraja najprej sebe, pa tudi druge.

Kako pa ste predali naloge svojemu nasledniku na delovnem mestu?

Novi delovodja v naši službi je Bojan Zavrl. Posebne primopredaje ni bilo, saj smo se zadnje leto na to pripravljali kar vsak dan po malem.

Služba za vzdrževanje v energetski družbi je pomembna enota. Kakšno znanje je potrebno pri vas?

Ja, je kar specifična dejavnost. Je tehnično kar zahtevna in zaposleni morajo za nemoteno delovanje proizvodnje dati vse od sebe. V prvi fazi je pomembna predvsem preventiva in konstantni pregledi strojev in delovanja samega delovnega procesa, da ne pride do izpadov. Čez celotno leto imamo tudi periodične ukrepe oziroma remont naprav. Konstantno pa prihaja do posodabljanja sistema, naprav, kar pa pomeni, da se moramo tudi na vzdrževalnem področju konstantno izobraževati in slediti tehnologiji.

Omenili ste varnost pri delu, pri vašem delu je še kako pomemben faktor, kajne?

V zadnjem času se je v varnost pri delu veliko vlagalo in posvetilo časa (izobraževanje, ravnanje v določenih primerih), kar se je ogromno poznalo pri zmanjševanju delovnih nesreč. Lahko pa se tudi pohvalim, da je naš sektor vedno poskrbel za kvalitetno delovno zaščitno opremo.

Običajni delovni dan v službi za vzdrževanje... Kako poteka?

Običajno jutro se prične z jutranjim sestankom in porazdelitvijo dnevnih nalog posameznikom oziroma ekipi. Moja naloga pri tem je, da poskrbim za komunikacijo z ostalimi službami ter priskrbim delovna dovoljenja. Ekipa nato čez celotni dan upravlja vzdrževanje/servis določene opreme, sočasno pa se skrbi za varnost pri delu in primerno oskrbo z rezervnimi deli.

Kaj se zgodi, če gre kaj narobe?

V primeru okvare se zavedamo, da je potrebno zadevo čim hitreje rešiti in je ekipa vedno pripravljena delovati tudi daljši čas in v težjih pogojih, samo da se naredi čim manjša škoda in čim hitreje odpravi okvaro.

Obstaja kakšna anekdota iz tega delovnega okolja?

Dobre anekdote so povezane s prostim časom, ki sem ga preživel s sodelavci TE-TOLa, žal pa niso primerne za revijo Megavat

Niste bili dejavni in predani samo delu. Svoj čas ste v veliki meri posvetili tudi Športnemu in kulturnemu društvu TE-TOL, zdaj Energetike Ljubljana.

Res je, vsa leta sem bil član. Zadnjih 10 let pa sem prevzel tudi funkcijo predsednika ŠKD Energetika TETOL, kot se zdaj imenuje. Menim, da je tudi tu potrebno resno in vestno delo in ves čas sem se trudil, da bi deloval v dobrobit vseh članov, kar ni enostavno.

A skupaj z upravnim odborom in člani nam je uspelo oblikovati zanimiv program, kjer se za vsakega najde nekaj – imamo veliko sekcij: od

Naš Slavko (prvi z leve) se je nedavno povzpel celo na Kilimandžaro

kolesarske, pohodniške, smučarske... Res je pestra izbira.

Hkrati s predajo svojih delovnih nalog bom istočasno predal tudi to, če rečemo v prenesem pomenu, žezlo. Nekaj članov me je sicer prosilo, da bi naloge predsednika še opravljal, pa sem se zahvalil za to. Prav se mi zdi, da naloge prevzame nov predsednik, ki bo lahko aktivno sodeloval s člani. Sam ostajam še vedno član, saj se bom z veseljem udeležil vseh dogodkov in programov, ki bodo na voljo; poleg tega bom lahko ostal v kontaktu s svojimi sodelavci, kar je tudi super.

In za konec: omenili ste, da vaši načrti v novem podjetju, Upokožitev d.o.o., vključuje: več časa z vašimi vnuki, saj je na poti že šesti. Več časa za pohodništvo in vinogradništvo, smučanje in vrtnarjenje. Vaš prvi cilj v novem obdobju pa je bil prehoditi romarsko pot Il Camino, 800 kilometrov v cca 30 dneh, kajne? Je to še v planu?

Zaradi pandemije je Camino odpadel do nadaljnjega, aktivnosti pa so sedaj usmerjene v smer, da glede na situacijo poskušamo v letošnjem letu opraviti vsaj slovensko Camino pot oziroma Jakobovo pot, ki poteka po stranpoteh od Brežic do obale.

Našega Slavka res nič ne ustavi; pravi, da je treba uživati in doživeti vsak dan posebej. In ga res: pred časom se je povzpel na Kilimandžaro, ki se ga še vedno rad spominja. Kot je videti, pa je res odlično pripravljen za vse nove izzive. Hvala za vse opravljeno delo in doprinos sodelavcem. Srečno na vaši novi poti, dragi Slavko in ostanite vedno vedri in zdravi!

■ GOSTUJOČI ČLEN V VERIGI

Vili Erveš

»Veseli me pestro in dobro opravljeno delo.«

POGOVARJALA SEM SE RECHELLE NARAT

Današnji čas je že tak, da si z nekaterimi ljudmi vpet v nek poslovni proces in komunikacijo, pa nimaš pojma, kaj ta človek pravzaprav počne, kaj šele kako izgleda. No, tokratnega sogovornika, Vilija Erveša, sama poznam že slabi dve dekadi, a vem, da ga mnogi ne, čeprav prav od njega pogosto prejmejo elektronsko pošto v obliki vabila na sestanek ali k projektu, napotkov ali samo obvestila. Prav zanimivo bi bilo vedeti, kolikokrat se je zgodilo, da ste šli mimo kakšne osebe, s katero si dopisujete in poslušate in si jo želite spoznati, pa niti ne veste, da ste šli pravkar mimo te osebe? Tokrat je torej priložnost, da spoznamo in vidimo, kdo je Vili Erveš iz Javnega holdinga Ljubljana.

Vili, kaj je tvoje delovno področje in kakšne so tvoje delovne obveznosti?

Delovne obveznosti, ki jih opravljam v Uradu direktorice Javnega holdinga, so raznolike in posegajo na več delovnih področjih. Nekatere terjajo več strokovnega preudarka, druge več občutka za organizacijo oz. koordinacijo vključenih, nekatere se izvajajo interno v ožjem smislu oz. za organe Javnega holdinga, druge širše z javnimi podjetji in MOL kot s ključnimi deležniki, vsem pa je skupno to, da morajo biti opravljene pravočasno in kakovostno. Tako pripravljam oz. sodelujem pri pripravi različnega gradiva, aktov, dopisov, poročil, zapisov ipd. ter pri izvedbi projektnih nalog po nalogu direktorice. Zadolžen sem za področje dostopa do informacij javnega značaja in registra tveganj, za pripravo določene dokumentacije za direktorje in organe družbe, za ureditev zavarovanj (odgovornost vodilnih, »cyber«, premoženjsko), urejanje zadev v zvezi s poslovno stavbo, v kateri gostujemo, za aktivno sodelovanje pri izvajanju nalog na področju varstva in zdravja pri delu, za sodelovanje pri organizaciji oz. koordinaciji določenih aktivnosti, za sodelovanje z MOL na področju projektov MOL, evropskih zadev, zadev MOL – Vlada RS in drugih zadev glede na potrebe na ravni lokalne skupnosti itd.

Kje se srečuješ pri svojem delu z ostalimi javnimi podjetji oz. konkretnije z Energetiko Ljubljana?

Raznovrstnost in narava delovnih opravil zagotavljata tudi pestro interakcijo s številnimi sodelavci v javnih podjetjih na različnih ravneh. Sodelujem pri pripravi gradiva za kolegij direktorjev oz. poslovodje, z uradnimi osebami za dostop do informacij javnega značaja v jav-

nih podjetjih, obdobjno s PR službami pri skupnem nastopu na sejmu mladih in pogosto z drugimi različnimi sodelavci, ki so v javnih podjetjih pristojni za različna področja oz. naloge. Te se praviloma nanašajo na potrebe na ravni poslovne skupine oz. lokalne skupnosti, npr. permanentno ali občasno zbiranje oz. urejanje raznovrstnih podatkov za MOL, npr. projekti, EU zadeve, vozni parki, električna energija, migracije, okoljske akcije ... Javni holding ima poslovno stavbo najeto od Energetike Ljubljane in kot pogodbeni predstavnik najemnika precej sodelujem tudi s sodelavci splošnega področja Energetike Ljubljana.

Kakšne so tvoje izkušnje pri operativnem delu s sodelavci iz naše družbe?

Kratko in jedrnatno lahko odgovorim, da odlične! Prijazno tajništvo, iskanje rešitev in ne preprek, strokovni pristop itd. V veliko primerih smo utečeni in zadeve potekajo brez posebnosti. Velikokrat pa se srečujemo z novimi izzivi oz. nalogami in s skupnimi močmi smo doslej (in po tej poti gremo tudi naprej) vedno prišli do pravih rešitev. Realizacija teh terja več posvetovanj, izmenjav stališč, pogledov, idej, predlogov ipd., prinese pa tudi več zadovoljstva, povezanosti in izkušenj.

Poznaš delovanje družb pred združevanjem strokovnih služb na JHL – kakšne so po tvojem mnenju izboljšave?

Dobrih 10 let nazaj nas je bilo v Javnem holdingu 14 sodelavk in sodelavcev. Število je s prenosom strokovnih služb na področju pravnih zadev, javnih naročil, finančno-računovodskega sektorja, kadrov in IT-ja z javnih podjetij in TE-TOL-a naraslo na več kot 230, sedaj nas je malo več kot 200. Že samo iz teh podatkov lahko razberemo, za kakšno korenito reorganizacijo je šlo in kakšno izjemno koncentracijo znanja na področju podpornih storitev številnih gospodarskih javnih služb smo pridobili. Prišlo je do kadrovske optimizacije, večje povezanosti v poslovni skupini in usklajenosti delovanja. Izboljšavo zagotovo predstavlja tudi uvedba kompleksnega informacijskega sistema, katerega jedro predstavlja industrijska rešitev za oskrbovalna podjetja.

Kaj te najbolj razveseli pri delu in kaj te razveseli v osebnem življenju?

Veseli me pestro in dobro opravljeno delo ter da imamo s sodelavci, zlasti s tistimi, s katerimi se mi delovne naloge najbolj prepletajo, dobre delovne in medosebne odnose. Največ časa izven službe z največjim veseljem posvečam družini. Dva nadobudneža znata najboljše

Vili Erveš

poskrbeti, da nam nikoli ni dolgčas. Ta čas je neprecenljiv in v tem času (osebno) rastem tudi sam.

Pogovor poteka na daljavo v času pandemije koronavirusa, zato me zanima, kako sedaj poteka delovni proces na JHL? In glede na to, da je v vsaki stvari, četudi ni videti, nekaj dobrega: kaj je po tvojem mnenju morda dobrega, kar nam je prinesla ta izredna situacija?

Na epidemijo smo se v Javnem holdingu oz. celotnem poslovnem sistemu hitro in usklajeno odzvali, o aktualnih zadevah in preventivnih ukrepih se je obveščal kolektiv, imenovane so bile intervencijske skupine, glede na razmere pa se je delovni proces nato organiziral tako, da v največji možni meri poteka v obliki dela na domu. Se strinjam, da iz vsake situacije lahko izvlečemo nekaj dobrega. V teh izrednih zdravstvenih razmerah kaže izkoristiti čas, da se posvetimo več sami sebi in za dragoceno druženje z najbližjimi, saj je ta čas sicer precej omejen. Nekateri delodajalci bodo lahko prenesli kakšno izkušnjo tudi v kasnejše delovanje, ko se razmere umirijo, npr. glede boljše pripravljenosti na izredne dogodke, poslovnih priložnosti, organizacije dela ipd. Na splošno gledano lahko, da se bo na nekaterih segmentih kombinacija dela na domu s klasično opravljanjem dela izkazalo kot optimalnejša možnost, z manjšimi stroški, manj obremenjevanja okolja in večjim zadovoljstvom pri delu.

MEGAT

SVET DELAVCEV

»Izbruh«

BOŠTJAN KOCIJAN, PREDSEDNIK SVETA DELAVCEV

Po vseh pričakovanjih bi morali imeti v času pisanja tega članka že svet delavcev v novi sestavi, saj bi morala volilna komisija 18. marca 2020 prešteti glasovnice ter sporočiti, kdo so člani sveta delavcev v naslednjem štiriletnem mandatu. Na žalost pa je pandemija nesluštenih razsežnosti, koronavirus SARS-CoV-2 oziroma COVID-19 (bolezen, ki jo ta virus povzroča), ne le preprečila volitve v Svet delavcev, temveč povzročila pravi kaos po vsem svetu. Prve dni je vse skupaj izgledalo nerealistično, občasno se je pojavil občutek, da zgolj staram v nekem znanstveno-fantastičnem filmu. Počasi sem se začel zavedati resnosti situacije, kar me je iz stanja nekakšne futurističnosti vrglo v neko stanje tesnobe. Televizija in radio so celodnevno poročali o stanju pri nas, naših sosedih in v svetu. Prav sosednja Italija je v času pisanja tega prispevka v zares nezavidljivem stanju, saj naj bi se število mrtvih zaradi omenjenega virusa že nekaj dni gibalo med začetnih 350 pa vse do 800 na dan. Na Kitajskem naj bi bili prvič po izbruhu pred več kot tremi meseci dočakali dan brez nove okužbe, življenje naj bi se počasi pričelo vračati na »stare tirnice« ...

Pri nas je začela veljati popolna prepooved zbiranja, razmišlja se tudi o še dodatnih ukrepih. Večina ljudi je doma – dela od doma oziroma je na čakanju na delo. Šole in vrtci so zaprti. Trgovski centri, razen trgovin z živili, so videti kot mesto duhov. Tudi velik del industrije ustavlja proizvodnjo ... Javnega prometa ni. Letališče je odprto samo izjemoma, ko kakšna letalska družba pripelje večjo skupino slovenskih državljanov iz tujine. Življenje je obstalo. Za piko na »i« je Zagreb stresel še močan potres, najmočnejši v zadnjih 140 letih, ki smo ga čutili tudi pri nas.

V vsem tem kaosu je prišlo tudi za zamenjave vlade, ki pa je že na začetku izvedla neposrečeno potezo – v času, ko še ne vedo kako reševati vsa finančna bremena in stiske tako ljudi kot podjetij zaradi izgub prihodkov, so potrdili dvig plač članov vlade (ministrov, sekretarjev in ljudi v kabinetih) na najvišji dovoljen znesek (prestavitev v druge, najvišje dovoljene, plačilne razrede). Naknadno je nato prišlo do predloga znižanja vseh funkcionskih plač za 30 odstotkov za čas trajanja epidemije.

Tudi odločitev vlade o prenehanju testiranja vseh osumljenih, da so okuženi z že omenjenim virusom, je pri nekaterih sprožilo pomisleke, saj je taka odločitev namreč v nasprotju s priporočili, ko so bila dana s strani svetovne zdravstvene organizacije in v nasprotju z aktivnostmi v državah, ki so se najuspešneje spopadla s tem problemom. Tako je imel Singapur mesec in pol po prvi okužbi le 226 okuženih in

ni imel smrtnega primera, a je bil njihov način borbe z virusom v tem delu drugačen od načina, na katerega se s to strašljivo pandemijo spopadamo pri nas. Če so pri nas bistveno zmanjšali testiranja, so v Singapurju testirali vse, tudi tiste z najbolj blagimi simptomi, celo tiste, ki so kazali zgolj znake prehlada. Takoj so tudi zaprli meje s Kitajsko. Izdelali so na milijone mask, ki so jih razdelili vsem gospodinjstvom. Pri nas mask in razkužil za državljane ni. Rečeno je bilo, da maske niso potrebne. V Singapurju ni bilo nobenega problema niti z razkužili, ki so bila nameščena in dostopna na vseh javnih mestih, zaposlenim pa so se le-ta delila v več primerih kar vsakemu osebno. Da pa ne bo padla vsa kritika zgolj na »oblast«; tako za Singapur, kot Tajvan in Hong Kong je bila zelo pomembna tudi izredna disciplina prebivalcev, ki je bila ob vseh ukrepih temelj do končnega uspeha. Po drugi strani pa so Švedi ubrali povsem svojo pot z bistveno blažjimi, manj drastičnimi ukrepi, odprtimi trgovinami, bari, ... Skoraj vse rešujejo s priporočili, brez zapovedi, ... Javni promet deluje normalno, bari in restavracije so ob koncih tedna polni. Kako se bo to obneslo na daljši rok pa bo pokazal čas.

Pa da popolnoma ne zaidem ...

Torej, zaradi pandemije so volitve v svet delavcev prestavljene (izvedene so bile samo predčasne), zaradi velikih neznank pa je nemogoče z neko gotovostjo napovedati, kdaj se bodo lahko izvedle. Predsednik volilne komisije bo takoj, ko se bo stanje kolikor toliko normaliziralo, zaposlene obvestil o novem datumu volitve.

Ob vseh slabih novicah morda lahko kot dobro zapišemo, da je naša družba kljub napovedim o negativnem poslovnem izidu uspela na koncu »priplezati« na zeleno vejo. Stikališče smo kljub različnim mnenjem med našo družbo in ELES-om v zvezi z možnostjo prodaje na koncu slednjemu vendarle prodali. Prišlo je do dviga cene fiksnega dela toplote. Pripravlja se novelacija strategije do leta 2035, v katerem se obravnava tudi nadomestitev bloka 3. Vodstvo je zaenkrat uspelo rešiti velike težave z odvozom pepela, tako da proizvodnja poteka nemoteno. S strani Agencije za energijo smo uspeli pridobiti podporo za novo plinsko turbino v Šiški. Podpisana je bila pogodba o dobavi industrijske pare z AquafilSLO (bivši Julon).

Zaradi več pritožb zaposlenih o kakovosti ravnanja, postavljanja in pospravljanja počitniških prikolic je zamenjan upravitelj (izvajalec teh storitev). Zaradi slabega stanja, zaradi katerega naj uporaba ne bi bila varna, je bila iz ponudbe odstranjena še ena počitniška pri-

Boštjan Kocijan

kolica. O tej problematiki smo pričeli s pogovori z vodstvom, a je pandemija tudi na tem področju zahtevala premor.

Izvedeno je bilo posvetovanje s predstavnikom vodstva v zvezi s predlogom novega Pravilnika o delovni uspešnosti. Predstavljene so bile relativno precej konkretne spremembe, a je bilo posvetovanje zelo konstruktivno, z veliko poslušanja do predlaganih sprememb in dopolnitev. Svet delavcev je podal soglasje na omenjeni pravilnik. Kot pri vsem drugem, bo tudi tu prišlo do zamika plana začetka uveljavitve pravilnika v praksi, saj zaradi koronavirusa ni bilo mogoče ustrezno korigirati oziroma pravočasno premeniti programske podpore.

Glede na situacijo, kateri smo priča, je verjetno največ, kar si lahko želimo, da ostanemo zdravi in da bi zdravi ostali tudi vsi naši bližnji. Naslednja smiselna želja – čeprav sicer sedaj ni čas Miklavža ali Božička - pa bi verjetno lahko bila, da celotno dogajanje ne bo imelo tako neprijetnih posledic na gospodarstvo, da bi se po nekaj vzpodbudnih letih ponovno znašli v temni spirali gospodarske krize, ki za seboj potegne cel kup problemov tako za družbo kot za posameznike. In na koncu naj izrazim še upanje, da se bo stanje normaliziralo do začetka šolskih počitnic in dopustov, kar bo razveselilo tako naše šolarje, zaposlene kot tudi turistične delavce, čeprav je težko pričakovati, da bi se ob vsem dogajanju lahko izognili negativnemu vplivu na letošnjo turistično sezono.

MEGAWAT

